

Slovenski VESTNIK

LETNIK XXXIII.

CELOVEC, PETEK, 14. DECEMBER 1979

ŠTEV. 50 (1947)

DUNAJSKI RAZGOVOR BO OCENILA BODOČNOST:

Korak po novi poti ali samo eden izmed „alibi-kontaktov“

Po daljši prekinitvi je v petek prejšnji teden na povabilo zveznega kanclerja dr. Kreiskega spet prišlo do razgovora med predstavnikoma vlade in tleh v parlamentu oz. koroškem deželnem zboru zastopanih strank ter predstavnikoma obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev.

Slovenski predstavniki so ob tej priložnosti jasno in odločno povedali, da po izkušnjah, ki jih imamo koroški Slovenci vse od leta 1920 dalje in še posebej tudi po drugi svetovni vojni, ne moremo imeti zaupanja. Ne moremo verovati obljubam in besedam, ko

pripravljenost, potem je morda le pričakovati, da bo z rešitvijo vsaj nekaterih bistvenih vprašanj spet ustvarjena baza zaupanja in s tem dana možnost nadaljnjega razgovaranja in iskanja rešitev.

V tem smislu smo koroški Slovenci pozitivno vzeli na znanje, da so se predstavniki vlade in strank obvezali, da bodo na zvezi in deželni ravni proučili naše predloge in da bo po kakih dveh mesecih prišlo do ponovnega razgovora. Ta pozitivni vidik je prišel do izraza tudi v zaključnih izjavah kanclerja Kreiskega, šefa ustav-

več obvezani, da zastopajo njene interese.

Na razgovoru je bila jasna in odločno postavljena tudi zahteva po ukinutvi vseh političnih procesov. Ta zahteva sicer ni bila postavljena kot pogoj, vendar je težko pričakovati obnovitev zaupanja, dokler bo nad manjšino kot Damoklejev meč visela stalna grožnja z nadaljnjim sodnijskim preganjanjem naših aktivistov samo zato, ker so opozarjali na nerešena vprašanja in zahtevali dosledno izpolnitev člen 7. Sedaj govorijo o pravni državi; leta 1972, ko so nemški nacionalisti s svojim „tafelsturmom“ potepali zakonitost v blato, pa ta pravna država menda ni bila v nevarnosti. In tudi sicer vedno spet doživljamo, da najdejo kakšno luknjo v zakonu, kadar bi bilo treba obsoditi dejavnost, ki je naperjena proti manjšini in njenim pravicam. Tudi taka dvojna merila niso primerna, da bi nam vrnila zaupanje — niti ne morejo koristiti ugledu države, ki se rada sklicuje na pravni red.

Tako je po zadnjem dunajskem razgovoru treba ugotoviti naslednje: Pozitivno je dejstvo, da je prišlo do ponovnega dialoga med pristojno vlado in prizadeto manjšino, ker je neposredno in enakopravno sodelovanje edina pot, ki obeta uspeh. Razgovor je pokazal in potrdil, da s sedanjo ureditvijo potom zakona o narodnih skupinah člen 7 ni izpolnjen. To je bilo priznava tudi s strani vlade in strank, katerih predstavniki so se obvezali, da bodo proučili predloge in zahteve koroških Slovencev in da bo potem prišlo do ponovnega razgovora. Pri tem pa je uspešnost nadaljnjega dialoga seveda odvisna predvsem od tega, v koliko bo uspelo ustvariti ozračje zaupanja — ne z lepimi besedami in obljubami, niti z odlaganjem in zavlačevanjem reševanja, temveč edino z dejanji po črki in duhu člena 7 državne pogodbe. Zato zavisi od vlade in strank, ali bomo dunajski razgovor lahko ocenili kot prvi korak po novi poti, ali pa bo ostal le eden izmed mnogih „alibi-kontaktov“.

pa smo vedno spet doživeli, da so na vsak pozitivni poskus in na našo pripravljenost za kompromisno rešitev odgovorili z „rešitvami“, ki so položaj slovenske narodne skupnosti še poslabšale. Koroški Slovenci smo vedno izražali pripravljenost za razgovore in za konstruktivno sodelovanje pri iskanju sprejemljivih rešitev. Ta pripravljenost obstaja tudi sedaj, vendar pa mora biti po dosedanjih slabih izkušnjah najprej ustvarjeno ozračje zaupanja. Zato so na sedanjem razgovoru opozorili, da slej ko prej veljajo stališča in predlogi, ki sta jih osrednji organizaciji sporočili vladi v pismu dne 15. 5. 1979; tokrat pa so jih še dopolnili s konkretnimi zahtevami v obliki operativnega koledarja (o katerem še posebej poročamo — op. ured.).

Pri tem je treba nedvoumno ugotoviti in poudariti, da člen 7 državne pogodbe s trenutno ureditvijo nikakor ni izpolnjen. Na tem stališču se ničesar ni spremenilo in je zato slej ko prej naša neodsvojljiva zahteva, da se končno pristopi k pozitivnemu reševanju. Če je res na obeh straneh iskrena

ne službe dr. Adamoviča, pa tudi deželnega glavarja Wagnerja, njegovega namestnika Knafela in deželnega svetnika Ferrarja.

Po drugi strani se je med razgovorom pokazalo, da doslej tudi vlada oziroma stranke niso bile v stanju imenovati svoje zastopnike v manjšinske sosvete, kar ponovno dokazuje nesmisel in neuporabnost sedanje ureditve. Vendar pa rešitev ne more biti v tem, kakor si jo nekateri zelo poenostavljeno zamišljajo: da bi enostavno spremenili zakon v toliko, da predstavniki strank v sosvetih ne bi več morali biti pripadniki manjšine oziroma ne bi bili

Šele z rešitvijo bistvenih vprašanj bo mogoče ustvariti ozračje zaupanja

Minuli petek so se predstavniki osrednjih slovenskih organizacij po več kot poldrugetnem premoru ponovno udeležili neposrednih pogovorov z avstrijsko zvezno vlado in predstavniki strank. Zvezni kancler Kreisky je koroške Slovence povabil na razgovor, da bi njemu in predstavnikom strank obrazložili pomisleke glede sedanje manjšinske zakonodaje. V delegaciji so bili s strani Zveze slovenskih organizacij predsednik dr. Franci Zwitter, podpredsednik Janez Wuttele in tajnik dipl. inž. Feliks Wieser. Narodni svet koroških Slovencev sta na razgovoru zastopala podpredsednik Ignac Domej in namestnik tajnika Karel Smolle, ker se predsednik NSKS dr. Matevž Grilec po dogovoru obeh organizacij sestanka v parlamentu ni udeležil, marveč je isti dan v Wiener Neustadtu zastopal Boruta Sommereggerja na procesu zaradi dogodkov v Piberku avgusta 1977. Poleg kanclerja Kreiskega so se sestanka udeležili sekcijski šef dr. Adamovič, dr. Ermacora za zvezno ÖVP, dr. Broesigke za zvezno FPÖ, deželni glavar Wagner za koroško SPO, namestnik deželnega glavarja Knafel za koroško ÖVP in deželni svetnik Ferrari-Brunenfeld za koroško FPÖ. Sodeloval je tudi „stvarnik“ zakona o narodnih skupinah dr. Unkart.

Pred samim sestankom so predstavniki koroških Slovencev na tiskovni konferenci obrazložili svoje predstave. Ugotovili so, da ne razumejo, zakaj naj bi ponavljali svoje argumente proti nesprejemljivi trenutni manjšinski zakonodaji. Da pa bi pokazali svojo voljo do konstruktivnega sodelovanja z vlado, so izdelali operativni koledar s konkretnimi predstavami za uresničevanje še vedno odprtega člena 7 avstrijske državne pogodbe. Izhajajoč iz dejstva, da trenutno vlada velika kriza zaupanja med vlado in koroškimi Slovenci, ki temelji na številnih neizpolnjenih obljubah in

izjavah od leta 1920 naprej, sta osrednji organizaciji formulirali operativni koledar do leta 1985, do 30. obletnice podpisa državne pogodbe. Od izpolnjevanja tega operativnega koledarja bo odvisno, ali bodo koroški Slovenci sodelovali v nemkem konsultativnem telesu ali sosvetu.

Na prvo mesto postavlja operativni koledar takojšnjo ukinitev vseh političnih procesov proti koroškimi Slovencem. (Kot so sporočili, bo 19. decembra v Salzburgu ponovno proces proti dvema koroškima Slovencema!) Dalje vsebuje koledar vrsto zahtev glede predšolske in šolske vzgoje, tako ustanovitev oddelka z gospodarsko usmeritvijo na gimnaziji in slovenskega oddelka pri deželni glasbeni šoli, prevzem stroškov za privatne dvojezične otroške vrtce in uvedbo dvojezičnosti v vseh javnih otroških vrtcih na dvojezičnem ozemlju ter uvedbo slovenskega kot obveznega predmeta v obveznem šolstvu. Koledar terja tudi redna proračunska sredstva za delovanje slovenskih organizacij. Nadalje je v njem vsebovana zahteva po razširitvi slovenskih radijskih oddaj na celodnevni program in uvedba vsaj polurne televizijske oddaje v slovenskem jeziku, v tej zvezi pa tudi omogočanje sprejema televizijskih oddaj RTV Ljubljana na celotnem južnokoroškem področju. Glede gospodarskega položaja predvideva koledar pospeševanje gospodarskih ustanov koroških Slovencev in podporo posebnim gospodarskim projektom v južnokoroškem prostoru, poleg tega pa tudi ustrezno pospeševanje in vključevanje slovenskih znanstvenih institucij v tekoče raziskovalne projekte javnih ustanov. Kar zadeva dvojezičnost v javnosti oz. prisotnost slovenskega jezika kot enakopravnega uradnega jezika, zahteva operativni koledar nastavitve usposobljenih dvojezičnih uradnikov in rešitev vprašanja

sprejema Slovencev v javne službe, poleg tega pa postopno uvajanje dvojezičnosti v upravo podjetij v javni lastnini. Za 30. obletnico podpisa državne pogodbe bi po mnenju koroških Slovencev bil na mestu primeren jubilejni prispevek za posebno pospeševanje konkretnih projektov na gospodarskem, socialnem in kulturnem področju. Do leta 1985 pa naj bi prišlo tudi do nadomestitve zakona o narodnih skupinah iz leta 1976 z zakonsko ureditvijo, ki bi jo v smislu člena 7 državne pogodbe izdelala posebna komisija, sestavljena iz zastopnikov vlade in manjšine.

Medtem ko je zvezni kancler zagotovil, da bodo predloženi koledar preučili tako na zvezni kot na deželni ravni in je s tem posredno priznal, da so v koledarju vsebovane zahteve vredne premisleka, pa na Koroškem ta predlog za rešitev življenjskih vprašanj slovenske narodne skupnosti že obrekujejo kot „nakičeno božično drevesce“. S tem si deželni poslanec Silla, avtor take kvalifikacije življenjskih vprašanj koroških Slovencev, ki so jo v deželnem zboru menda z odobravanjem sprejeli, sam izstavlja spričevalo svoje moralne in značajne ravni.

O manjšinskih sosvetih na sestanku ni bilo govora, obe strani pa sta izjavili, da bi pod določenimi pogoji bil možen tudi pogovor o tej temi. Najprej pa bo treba, kot je izjavil dr. Zwitter, ustvariti vzdušje zaupanja in v ta namen so Slovenci predložili svoj operativni koledar. Zdaj mora svojo voljo pokazati še zvezna vlada. Deželni glavar Wagner je v razgovorih videl „določeno konstruktivno jedro“. S tem je posredno moral priznati, da državna pogodba v nasprotju z njegovim stalnim zatrjevanjem nikakor še ni izpolnjena, saj sicer do sestanka sploh ne bi bilo prišlo.

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

Vodstvo AIDLCM za pravice manjšin

Federalno vodstvo Mednarodne zveze za varstvo ogroženih narodov in kultur (AIDLCM) je na svoji seji, ki je bila 8. in 9. decembra 1979 v Torinu, po poročilu pokrajinskega sekretarja za Avstrijo ugotovilo, da se položaj koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov, kakor je bil prikazan v resoluciji na kongresu AIDLCM v Barceloni dne 25. julija 1979, medtem ni bistveno spremenil.

Federalno vodstvo AIDLCM apelira zato s svoje seje v Torinu ponovno na avstrijsko vlado, da v sodelovanju z reprezentativnimi organizacijami kot legitimnimi predstavniki koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov čimprej pristopi k reševanju v zgoraj omenjeni resoluciji navedenih vprašanj slovenske in hrvaške narodnostne skupnosti.

Na pobudo predsednika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Francija Zwitterja je federalno vodstvo AIDLCM ob priložnosti Dneva človekovih pravic sklenilo tudi poziv vsem državam, v katerih živijo zastopavljene narodnosti, da le-tem zagotovijo v smislu mednarodne deklaracije o človekovih pravicah nemoten jezikovni in kulturni razvoj, in to spričo Mednarodnega leta otroka še zlasti na področju predšolske in šolske vzgoje.

DVOJNA MERILA niso izraz pravne države

Na razgovoru z vlado in strankami, ki je bil minuli petek na Dunaju, so predstavniki koroških Slovencev med drugim ponovili tudi zahtevo po ukinutvi vseh političnih procesov, ki še vedno grozijo večjemu številu naših aktivistov. Poudarili so, da ne more biti zaupanja, dokler bomo izpostavljeni stalnemu pritisku v obliki sodnijskega preganjanja naših ljudi. Vendar na strani vlade in strank ni bilo razumevanja, nasprotno: tozadevne zahteve so zavrnili z argumentacijo, da je Avstrija vendar pravna država(!) — pa so ravno s tem sami pljunili na pravni red, kajti dvojna merila (ena za nemškonacionalistične tafelstürmerje, druga za koroške Slovence) vendar ne morejo biti izraz pravne države.

In to pristno avstrijsko pojmovanje pravnega reda tudi dosledno prakticirajo. Istega dne, ko so bili na Dunaju razgovori, je bil v sosednjem Wiener Neustadtu proces proti koroškemu Slovencu, ki ga dolžijo, da

se je pri uradnem tafelsturm leta 1977 v Piberku upiral državni oblasti (ker je obtoženec zahteval obravnavo v slovensčini, je bil proces preložen). Za prihodnji teden pa je napovedano nadaljevanje procesa v Salzburgu, kjer se morata dva koroška Slovenci zagovarjati zaradi upora proti državni oblasti pri znanih izgredivih leta 1976 v Škocijanu — čeprav je celo avstrijsko ustavno sodišče takratno ravnanje varnostnih organov obsodilo kot kršitev človekovih pravic in svobod.

Všek tega cinizma pa je pokazal sam zvezni kancler, ki je prejšnji petek ob procesu v Wiener Neustadtu ponudil pravnemu zastopniku obtoženca službeno vozilo za vožnjo na sodišče. Torej res ne moremo trditi, da nam Avstrija ne bi bila naklonjena: celo z vladnimi avtomobili nas bočejo prevažati na sodišče, kjer bi nam sodili kot zločincem in kriminalcem. Edinstven prispevek k ustvarjanju ozračja zaupanja...

Pavle Kernjak je umrl

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma umrl Pavle Kernjak s Trebinje pri Šentilju. S tem v zvezi Slovenska prosvetna zveza obvešča vse zborovodje in odbornike, da se udeležijo žalne seje v soboto 15. decembra ob 13. uri na sedežu SPZ, Celovec, Gasometergasse 10. Hkrati obveščamo pevke in pevce vseh zborov, da se udeležijo pogrebne svečanosti, ki bo v soboto ob 14.30 uri na šentiljskem pokopališču, kjer se bomo poslovili s pesmijo od nekdanjega osrednjega zborovodje in priljubljenega skladatelja Pavla Kernjaka.

Skupne vaje za združeni mešani in moški zbor bodo ob 13.30 uri v farni dvorani v Šentilju.
Avtobus vozi iz Železnice Kaple ob 11.45, Zlitarja vas 12.00, Šentprimoz 12.15 in Škocijan 12.30. Drugi avtobus ob 12. uri Piberk-Posojilnica, 12.10 Šmihel, 12.15 Štebenj.

Stanovanjsko varčevanje

je najbolj donosna oblika varčevanja

Po televiziji, radiu in časopisih, pa tudi v vseh denarnih zavodih in posojilnicah delajo propagando za tako imenovano „Stanovanjsko varčevanje“ (Bausparen). Z najrazličnejšimi gesli skušajo opozoriti na prednosti stanovanjskega varčevanja, ki velja za najbolj donosno obliko varčevanja sploh. Ker pa si marsikdo kljub temu še ne more prav predstavljati, kaj bi to moglo biti, hočemo bralcem v naslednjih vrsticah pojasniti najvažnejše pojme in jim s tem približati bistvo, način in pomen stanovanjskega varčevanja.

NAMEN VARČEVANJA

Namen stanovanjskega varčevanja je načrtno privarčevanje lastnih sredstev za nakup stavbišča, stanovanjske hiše ali lastniškega stanovanja, za stroške pre- ali dogradnje stanovanjskih prostorov, za odplačilo že najetih sredstev za pridobitev stanovanjskih prostorov; pa tudi za odpravnino iz dediščine, če se po izplačilu več dedičev pridobi izključna lastniška pravica za stavbišče ali stanovanjske prostore. Stanovanjsko varčevanje se more povezati s posojilom, ki ga nudi stanovanjska hranilnica po poteku varčevanja z odplačilnim rokom do 21 let in proti 6 % obresti. Prav tako pa se more stanovanjsko varčevanje izrabititi tudi kot najbolj donosna naložba lastnih sredstev — torej da služi za donosnejše varčevanje s

hkratnim koriščenjem davčnih ugodnosti.

SPLOŠNI POGOJI

Ob sklenitvi pogodbe se pogodbenik odloči za pogodbeno vsoto, po kateri se potem odmeri višina posojila; nadalje se odloči upravni prispevek ter višina mesečnega ali letnega vplačila in s tem tudi višina davčne olajšave. Izbira je možna med tremi tarifami, navadno, mladinsko in posebno.

■ Za navadno tarifo se odloči tisti, ki želi dobiti posojilo že po treh letih. V tem primeru mora pogodbenik ob sklenitvi pogodbe vplačati najmanj eno tretjino pogodbene vsote.

■ Mladinska tarifa je namenjena tistim, ki še niso dopolnili 25. leta

starosti. Ker je pri mladincih pogost pojav neredno vplačevanje, ki sta mu lahko vzrok vojaščina ali poklicna izobrazba, se pri tej vrsti varčevanja črtajo vsi prispevki.

■ Za vse ostale varčevalce, ki želijo dobiti posojilo šele po poteku pogodbe ali hočejo stanovanjsko varčevanje le koristiti kot donosnejšo obliko varčevanja, pa se določi posebna tarifa.

Pri navadni tarifi se dobroimetje obrestuje s 3 %, pri drugih dveh tarifah pa s 4,5 %. Pogodba poteče pri mladinski in posebni tarifi po petih letih; vendar to določilo ne velja za pogodbe, ki so bile sklenjene pred 6. 9. 1979, ker te pogodbe potečejo šele po šestih letih.

DAVČNE UGODNOSTI

S stanovanjskim varčevanjem so povezane posebne davčne ugodnosti. Posameznik lahko izkoristi te olajšave do vsote 7000 šilingov, nadaljnjih 7000 šilingov za ženo (oz. moža), po 3000 šilingov pa za vsakega otroka, za katerega prejema družinsko doklado. Vendar se za otroke lahko sklene tudi posebna pogodba in v tem primeru znaša osnova davčne olajšave prav tako 7000 šilingov.

Kdor želi izkoristiti celotno davčno olajšavo, mora še letos vplačati najmanj 83 % vsote, ki zanj velja kot osnova davčne olajšave (za posameznika je to 7000 šilingov, torej mora vplačati najmanj 5810 šilingov). Razlika v višini 17 %, ki jo prispeva finančni urad, se imenuje premija. Premijo dobi, kdor ob sklenitvi pogodbe podpiše posebno izjavo, ki jo stanovanjska hranilnica pošlje pristojnemu finančnemu uradu. Premija se more v koledarskem letu le enkrat izkoristiti. Davčna olajšava je povezana s potekom pogodbe. Kdor izkoristi dobroimetje že pred iztekom pogodbe, mora finančnemu uradu predložiti račune in dokazati, da je dobroimetje porabil za pridobitev stanovanjskih prostorov; izdatkov za opremo ali za druge potrebe finančni urad ne upošteva.

POSJOILO

Po izteku pogodbene dobe pogodbenik lahko pri stanovanjski hranilnici zaprosi za posojilo po obrestni meri 6 % in z odplačilnim rokom do 21 let; pri mladinski tarifi znaša rok odplačila posojila celo 25 let. Pogoj za odobritev posojila je, da ima pogodbenik pri stanovanjski hranilnici dobroimetje v višini najmanj 30 % pogodbene vsote. Posojilo se sme uporabiti samo za določene namene (ki smo jih navedli v začetku), zato stanovanjska hranilnica od prosilca zahteva predložitve odobrenih gradbenih načrtov in proračunov ter vknjižbo na posest, navadno na prvo mesto.

Po izteku ene pogodbe oziroma po dodelitvi posojila je moč skleniti spet novo pogodbo in pričeti znova z varčevanjem ob enakih davčnih ugodnostih.

ZAKLJUČNE PRIPOMBE

S 6. 9. 1979 so bili spremenjeni nekateri pogoji za stanovanjsko varčevanje. Pogodbena doba je bila (Dalje na 7. strani)

O delovanju cerkve

med Slovenci v zamejstvu in v tujini

Predsednik SZDL Slovenije Mitja Ribičič je prejšnji teden izročil visoki odlikovanju Slovenskemu duhovniškemu društvu ob 30-letnici njegovega delovanja ter dolgoletnemu tajniku društva Mihaelu Jeriču ob njegovi 70-letnici.

Koordinacijski odbor za urejanje odnosov med samoupravnimi družbo in verskimi skupnostmi pri predsedstvu RK SZDL Slovenije pa je razpravljal o delovanju rimskokatoliške cerkve med Slovenci na tujem. Pri tem je prišel do ocene, da ima za ohranjanje narodne zavesti med zamejskimi Slovenci, zdomci in izseljenci tudi versko življenje svojo vlogo, „kolikor slovenski duhovniki gojijo zavest o pripadnosti narodu, njegovi kulturi in ponos nad dosežki socialistične samouprave ter neuvrščene domovine Jugoslavije“.

Kar zadeva vlogo in pogoje delovanja slovenske duhovščine in boju za narodnostne pravice v zamejstvu, koordinacijski odbor ocenjuje, da so razmere še najmanj neugodne v Italiji, kjer vodi na Goriškem škof Cocolin posebej strpno politiko do Slovencev; pa tudi na Tržaškem so se po odhodu Slovencev nenaklonjenega škofa Santina razmere izboljšale. „Na splošno pa avstrijska večinska katoliška cerkev še vedno vztraja na starih stališčih in ne daje slovenski manjšini in njenim duhovnikom ustreznih pravic.“

Kot posebno raznarodovalno pa je odbor spoznal dejavnost cerkvene mesečnice „Naša luč“, ki izhaja v Celovcu, urejajo pa ga v glavnem emigrantski duhovniki v Münchnu. „Ker jo med zdomci širijo naši duhovniki,“ je ugotovil odbor, „s tem vnašajo nemir mednje, saj revijo polnijo v večji meri politično protikomunistični, protijugoslovanski članki, kot pa kakšna verska vprašanja.“

Na splošno je odbor ugotovil, da so se odnosi med samoupravnimi družbo in verskimi skupnostmi v zadnjem obdobju vse bolj urejali v prid obeh. Ostro pa je obsojal nekatere najnovejše poskuse politikantstva in vnašanja zmede s strani manjšega kroga duhovščine, kar da se je še posebej pokazalo v nekaterih člankih oziroma posebnih prilogi „Družine“, kjer so poskušali pod plaščem znanstveno filozofske razprave razvrednotiti dosežke ustavne dosežke, posebej še sodelovanje med samoupravnimi družbo in verskimi skupnostmi in enakopraven položaj vernikov pri graditvi samoupravne družbe. Člani odbora so poudarili, da bi vodstvo rimskokatoliške cerkve na Slovenskem moralo samo preprečiti takšne pojave, „ki niso v skladu z ustavnim položajem cerkvenih skupnosti ter škodijo v prvi vrsti cerkvi sami in tudi niso v duhu proklamirane politike Vatikana“.

Stik s terenom mora biti stalen

in mora dobiti tudi nove organizacijske oblike

Na pragu novega leta odpira Zveza slovenskih organizacij na Koroškem pisarno za okraj Velikovec. Pisarna, ki bo urejena v novih prostorih Posojilnice Pliberk, bo v začetku svojega delovanja odprla vsak tork v tednu, in sicer od 9. do 12. ure, ter bo v prvi vrsti namenjena prebivalstvu velikoveškega okraja.

Na zadnjem občnem zboru ZSO 4. aprila letos v Železni Kapli je bil med drugim sprejet tudi sklep, da mora naša organizacija iskati nove, bolj čvrste oblike povezave s terenom. Ureditev okrajne pisarne torej predstavlja tudi izvajanje tozadevnega sklepa zbora.

Znano je, da je medvojno in povojno delovanje predhodnic ZSO — Osvobodilne fronte in Demokratične fronte delovnega ljudstva — temeljilo predvsem na tem, da so imele dobro izgrajeno organizacijsko mrežo na celotnem dvojezičnem ozemlju južne Koroške. Jasno je, da današnji čas narekuje potrebo novih oblik političnega, kulturnega in drugega delovanja. Res pa je tudi, da brez organiziranih oblik povezanosti z ljudmi na podeželju dolgočasno ni mogoče voditi uspešne narodnostne politike.

Osnovna naloga nove okrajne pisarne bo, da išče in izgradi trdne oblike sodelovanja med osrednjo organizacijo ter prebivalstvom velikoveškega okraja. Pisarna bo na razpolago tako našim ljudem kot tudi nemškogovorečim sodeželanom, ki bodo prišli po nasvet. Ima nalogo, da pomaga in svetuje v narodno-političnih, gospodarskih, davčno-pravnih in drugih zadevah. Vsak, ki bo želel nasloviti na oblasti pismene vloge in prošnje v slovenskem

jeziku, bo prav tako našel pomoč v pisarni. Brez dvoma pa bodo prostori na razpolago tudi krajevnim dejavnikom v občini Pliberk.

Gotovo so med nami tudi taki, ki ne čutijo potrebe po takem načinu delovanja. Vendar je na tem mestu treba ugotoviti, da so sedeži osrednjih organizacij precej odmaknjeni od podeželja in marsikateri naš človek le poredkoma prihaja v Celovec. Zato je potrebno, da „pri-de“ centrala k človeku na teren — in to nalogo naj bi izpolnjevala nova okrajna pisarna.

Naloga ZSO in vseh njenih organizacij, društev in ustanov je, da se morajo zavzemati za uresničitev polne in vsestranske enakopravnosti našega človeka. To nalogo pa bodo lahko uspešno izpolnjevale le tedaj, če bodo v vsej njihovi dejavnosti stalno prisotne konkretne potrebe naših ljudi na podeželju. Zato je dolžnost nas vseh, da izgrajujemo take organizacijske oblike, ki bodo to omogočale, in da na drugi strani gradimo na tem, da se obstoječe in novo nastajajoče ustanove ne bodo zapirale pred potrebami terena.

Prepričan sem, da bo nova pisarna prej ali slej obrodila sadove in da jo bodo ljudje tudi sprejeli kot svojo. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, ki bo v prihodnjem letu praznovala 25-letnico obstoja, s tem prispeva svoj delež k poglobitvi stikov z našimi ljudmi.

dipl. inž. Feliks Wieser
tajnik ZSO

„Setev in žetev“ je naslov publikacije, ki jo je — kakor smo kratko že poročali — izdala Kršćanska kulturna zveza v Celovcu. Izšla je v po-častitev 70-letnice ustanovitve Slovenske kršćansko-socialne zveze za Koroško leta 1908, v podnaslovu pa je povedano, da predstavlja devet deset-letij organizirane kulturne dejavnosti koroških Slovencev. Knjigo, ki jo je izdala KKK v sodelovanju s Slovenskim informacijskim centrom, so uredili Lovro Kaselj, Borut Sommeregger in Franc Kattinig, ki je skrbel tudi za izbor dokumentacije in oblikovanje, na naslovni strani je reprodukcija grafika Valentina Omana, tisk pa je oskrbela Norea-repro.

Knjiga obsega dobrih 250 strani ter je razdeljena na več poglavij. V prvem delu so prispevki znanih kulturnih delavcev, ki se iz gledišča „centrale“ in iz izkušenj s „terenom“ spominjajo rojstva in razvoja slovenske kulturno-prosvetne dejavnosti na Koroškem. V drugem delu sledijo „poročila društev“, ki so vključeni v Kršćansko kulturno zvezo. Zadnji del, ki ga je po zamisli oblikovalcev knjige treba razumeti kot nekakšno „prilogo“, pa obsega še dokumentacijo v slikah. Sicer pa ima sploh publi-

ŽANJE NAJ, KDOR JE SEJAL

kacija svoje težisce na slikovnem gradivu — od arhivskih dokumentov preko ponatisov iz časopisja pa do fotografske kronike skozi vsa desetletja zelo bogatega udejstvovanja koroških Slovencev na področju široko razvejane kulturno-prosvetne dejavnosti.

V tej luči predstavlja publikacija brez dvoma zanimiv in dragocen prispevek k zgodovini slovenske narodnostne skupine na Koroškem. Vendar to še ne pomeni, da ne bi bile potrebne in upravičene tudi kritične pripombe. To velja zlasti glede načina napraviti vtis, kakor da bi bila na Koroškem vsa aktivnost — nekdanja in sedaj — pogojena z enostransko, določeno „pobarvano“ usmeritvijo. Tudi za predvojno obdobje, ko vendar še ni mogoče govoriti o organizacijski dvojnosti, stari zaslužni prosvetaši z razumljivo prizadetostjo ugotavljajo, da je prikaz vse preveč enostranski: da marsikaj in marsikoga ne omenja in s tem postaja pristranski.

Posebno očitno pa se kaže ta tendenca pri obravnavanju novejših dobe, torej časa, v katerem razlikovanje med „našim“ in „vašim“ nikakor ni le vnašanje nekih abstraktnih pojmov, temveč gre za obravnavanje zelo stvarnih vrednot, ki izhajajo tudi iz naslova knjige — kdo je sejal in kdo žanje. Mislimo, da je edino pošteno načelo tisto, ki pravi: „Žanje naj, kdor je sejal!“ Temu načelu so zvesti tudi številni prosvetaši iz raznih krajev, ki menijo, da tvorci knjige niso bil ravno skromni, marveč se zelo pogosto ponašajo tudi s stvarmi, za katere res nimajo nobenih zaslug.

Ni namen tega spisa, da bi podrobno razpravljali o tem, kje si je kdo kaj prisvojil. Sodba o tem pristojna vsem tistim aktivnim prosvetnim delavcem, ki pošteno in nesebično delujejo v našo skupno korist, ne da bi se ravnali po moralno dvomljivo prefunkcioniranemu pregovoru, češ „kar je tvoje, je tudi moje; moje pa tebe nič ne briga“. Ne glede na pravo vrednost, ki jo bo knjigi šele odmerila omenjena sodba prosvetašev, pa je vsaj k enemu konkretnemu vprašanju le treba zavzeti stališče — namreč k načinu prisvajanja kulturnih domov.

Pod skupnim naslovom „Naši kulturni domovi“ predstavlja knjiga v sliki in besedi 28 poslopij (poleg tistih, ki so prikazane že pri posameznih člankih) in torej napravi vtis, da imamo koroški Slovenci toliko kulturnih domov. Točnejša in resnici bližja opredelitev je vendar precej drugačna: med temi 28 lokali je namreč 12 farnih domov, 9 gostiln, 2 kulturna doma in 5 različnih drugih poslopij.

Glede farnih domov je na podlagi izkušenj treba ugotoviti, da lahko služijo slovenski kulturno-prosvetni dejavnosti — in še to pod zelo strogimi pogoji — le toliko časa, dokler je na fari slovenski duhovnik (kar enako velja za farno mladino); kaj potem sledi, kaže primer Kolpingovega doma v Celovcu, ki ga je ustanovil Slovenec Andrej Einspieler, pa je danes že tako „odtujen“, da v njem tu in tam sicer še dovolijo kako slovensko prireditev, uslužbenke — v kolikor so Slovenke in tega tudi ne skrivajo — pa menda že konfrontirajo z zloglasnim, iz nacistične dobe znanim ukazom „Kärrntner sprich deutsch!“

Prilastiti si zasebne gostilne za „svoje“ kulturne domove, je bilo rečeno stvar okusa. In je stvar lastnikov, v kolikor si pustijo dopasti takšno verbalno „razlastitev“ — zlasti če se bodo na kakem heimatdienstovskem letaku poleg že označenih lokalitet v Celovcu v bodoče pojavile tudi te gostilne kot „titovsko-slovenska oporišča“ — morda na „razstrelilnem načrtu“ ali vsaj na „seznamu izobčenih“.

Od dveh kulturnih domov je za prireditev usposobljen le dom v Dobrli vasi, kjer si je Slovensko prosvetno društvo „Srce“ ob izdatni podpori predvsem domače Posojilnice in Slovenske prosvetne zveze v Celovcu uredilo lepo dvorano. Dom v Zitari vasi pa žal že dolga leta ne služi več prvotnemu namenu, tako da je bolj spomenik prve povojne aktivnosti, ko ga je mladina obnovila z udarniškim delom, kot pa žarišče današnje kulturno-prosvetne dejavnosti.

Druge zgradbe, ki jih knjiga uvršča med kulturne domove, so: nekdanji Delavski dom v Podljubelju, nekdanji Haimlinger v Celovcu (ki je zdaj last Zveze slovenskih zadrug, vendar povsem neuporaben) ter Mohorjeva hiša v Celovcu, gospodinska šola v Sentrupertu pri Velikovecu in Dom katoliške prosvete v Tinjah. Izmed teh bi posebej omenili le Delavski dom v Podljubelju (ki je last Slovenske prosvetne zveze, od leta 1953 dalje pa je v njem tiskarna Drava) — kajti zgodovina tega doma postavlja tiste, ki ga danes uvrščajo med svoje kulturne domove, v posebno značilno luč. Dom v Podljubelju so namreč zgradili prav tisti aktivni borovaljski prosvetaši, katerim so duhovni predniki današnjih verbalnih prisvajalcev zaradi njihove napredne usmeritve odrekli narodno zavednost in jih izrinili iz društva.

Tako bi bili v samozadovoljnem navdušenju plavajoči avtorji ponosne bilance o desetih „kulturnih domovih“ postavljene spet na trdna tla dejstev. Pri tem pa je treba ugotoviti, da so takšne „dokumentacije“ neodgovorne v dvojnem pogledu. Navznoter: ker poudarjena in pretirana enostranskost nikakor ne more prispevati k utrjevanju medsebojnega zaupanja, ki je pogoj slehernega skupnega dela za skupne koristi. Navzven: ker z ničemer upravičeno hvalisanje, zgrajeno na pretiranih in celo neresničnih podatkih, v javnosti nujno ustvari napačno sliko; omenjena predstavitev „kulturnih domov“ je v tem pogledu posebno zgovorna. Zato se ne bi čudili, če bi se te „dokumentacije“ poslužili tudi razni „klkarji domovine“ za svoje protislovensko hujskanje, češ poglejte, koliko Slovenci vsega imajo, pa so še vedno nezadovoljni. Ali so avtorji knjige mislili tudi na to, ko so med „naše kulturne domove“ uvrščali zasebne gostilne, farne domove in celo stare razvaline? Usluge s tem gotovo niso napravili koroškim Slovincem, temveč samo našim nasprotnikom. Morda bodo vsaj deležni zaslužnega priznanja: KHD-jevskega „Dank der Heimat“ ali pa uradnega avstrijskega odlikovanja, saj so s svojim nestvarnim in nekritičnim prikazovanjem enim kot drugim posredovali dovolj argumentov za odklanjanje slej ko prej upravičenih zahtev koroških Slovencev. Sicer pa jim svetujemo, da se malo zamislijo v nauk, ki izhaja iz načela, da naj vsak žanje samo tisto, kar je sejal...

Zvezni kancler Kreisky v Klubu slovenskih študentov na Dunaju

„Brez svetov ne gre“, to je srž Kreiskyjevih izjav v Klubu slovenskih študentov na Dunaju. Slovenski študentje so kanclerja svoječasno povabili na diskusijo v svoje klubske prostore in kancler Kreisky se je v ponedeljek temu vabilu, kot je povedal, rad odzval. Čeprav je v uvodnih besedah spet enkrat deklariral svojo veliko simpatijo do manjšin, češ da iz lastne izkušnje pozna njihovo situacijo, pa le ni mogel mimo tega, da se ne bi povrnil na svojo najljubšo temo v zvezi z manjšinami: na manjšinske svetove.

V petek pri pogovorih s predstavniki koroških Slovencev sicer ni vztrajal pri vstopu manjšinskih predstavnikov v ta organ, ki je bojda višek avstrijskega načina direktne demokracije. To je še dopuščalo upanje, da se kanclerjeva manjšinska politika počasi le spreminja na boljše. To upanje pa je v ponedeljek zvečer v klubskih prostorih bilo bridko razočarano.

V zagovor svojega pojmovanja sosvetne demokracije je Kreisky kot primerjavo navedel paritetno

paragraf o svetovih v zakonu o narodnih skupinah lahko malenkostno spremenil, kar naj bi povečalo možnost za konstituiranje svetov. Gre za določbo, da se morajo člani svetov zavzemati za interese manjšine. Take ljudi je težko najti v vseh treh strankah. Če bi to določilo črtali, bi stranke enostavno delegirale svojega člana, ne glede na to, kakšno razmerje ima do manjšine. Sicer manjšine noče siliti v svetove, toda manjšina potrebuje to telo, da lahko tam pove,

komisijo pri zvezni vladi, najvišji organ avstrijskega socialnega partnerstva, in pa angleške „royal commission“. Osebo je prevzel odgovornost za to, da je člen o manjšinskih svetovih prišel v zakon o narodnih skupinah, češ da je podobno telo predlagal tudi že svojčas pri pogajanjih o Južnem Tirolu, vendar tam s tem ni prodrl. Po njegovem mnenju naj bi v tej ustanovi manjšina vsakčas imela možnost, da preveri svoj položaj in zakonodajo prilagodi novim razmeram. Koroški Slovenci, pa tudi gradiščanski Hrvati, naj bi vendarle spoznali veliko prednost takega telesa. Tudi če zakonodajo kot tako odklanjajo, bi z vstopom v svet priznali kvečjemu duha zakona.

Sicer pa je bil mnenja, da bi se

kaj ji ni prav in kaj potrebuje. Teda bo tudi šele možno točno izvedeti, kakšno potrebo po finančni podpori ima manjšina.

Študenti so kanclerja prijeli sicer stvarno, vendar kljub temu trdo, kar je povsem razumljivo. Tako so bili proti pojmovanju, da so manjšinske pravice posebne pravice, privilegiji. Kreisky je proti argumentaciji, da imajo tako ali tako vsi enake pravice, postavil argument, da manjšina potrebuje določene posebne pravice, vendar pa pozneje ni več povsem vztrajal pri tem pojmu, ko so ga diskutanti opozorili, da so manjšinske pravice temeljne človeške pravice in nikakršni privilegiji.

Slovenski študenti so kanclerja konfrontirali tudi s konkretnimi zah-

tevmi, predvsem kar zadeva šolstvo, otroško varstvo, televizijske in radijske oddaje in gospodarsko pospeševanje, torej s tistimi točkami, ki so predmet operativnega kolektarja. Kreisky je z argumentom, da noče prejudicirati pogajanj med strankami, samo poudaril, da bodo katalog zahtev, ki so mu ga predali Slovenci minuli petek, temeljito preštudirali. O njem je dejal: Veliko bo šlo, pri nekaterih stvarih bo potreben kompromis, nekaj pa tudi ne bo šlo.

Nekajkrat je Kreisky omenil tudi posebno psihično oz. psihološko situacijo na Koroškem. S tem je z lepimi besedami opisal pojav nemškega nacionalizma. V tej zvezi je priznal, da je prav ta posebna psihična situacija motivirala „Konsensstreben“, torej trostrankarski sporazum. To je pa hkrati priznanje, da je v zadnji instanci za sedanje manjšinsko zakonodajo odgovoren Heimatdienst.

Na poseben odpor je zadela tudi kanclerjeva trditev, da mora vsak imeti pravico do asimilacije. Ta ugotovitev je bila prikrojena predvsem na gradiščansko situacijo. Nekateri gradiščanski Hrvati, ki so

(Konec na 7. strani)

AULA SLOVENICA

CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5—7

Vljudno Vas vabimo na ogled slikarske razstave

Frana Klemenčiča (1880—1961)
in
Frana Zupana (1887—1975)

Razstava je odprta do 21. decembra 1979, in sicer od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure.

Prisrčno vabljeni!

Peta samostojna knjiga

Roka Ariha — Draga Druškoviča

„Telemahova iskanja“ je naslov nove, že pete samostojne knjige tudi pri nas na Koroškem dobro znanega pisatelja Roka Ariha-Draga Druškoviča; saj je prav pri nas izšel njegov knjižni prvenec — zbirka črtic, ki jo je leta 1953 pod naslovom „Zibelka“ kot prispevek k podgraški kroniki izdala Slovenska prosvetna zveza.

V svoji najnovejši knjigi — izšla je pri založbi Obzorja v Mariboru — je Rok Arih spet nanizal dolgo vrsto kratkih zapiskov — drobnih opisov doživljanja, „ki ne izdajo za črtice“, zato jih imenuje krokije. Razdelil jih je v pet poglavij: prvo mesto zavzemajo „Pogovori s Telemahom“, kjer se spominja doživetij s svojim sinom; v Sprehodih pripoveduje o različnih srečanjih in vtisih, predvsem iz Ljubljane; „Dečakovo pomnjenje“ sega nazaj v otroštvo pisatelja samega; zadnji dve poglavji — „Živalce“ in „Krokiji, krokiji“ — pa združujeta zapiske, ki niso toliko vezani na čas in prostor.

Na platnicah je avtor zapisal, da so njegovi krokiji namenjeni kratkočasju, pa tudi primerjavi, kako eden izmed nas pač dojema, se odziva in izbira dogodke, doživetja. Del opisanih dogodkov in doživetij je bolj ali manj povezan tudi neposredno z nami, s tako imenovano „koroško stvarnostjo“, ki jo je njegov sin do-

življal na lastni koži: ko je živel pri materi v Rožu; ko je obiskoval gimnazijo v Beljaku, kjer je marsikdo pri omenjanju „drugega“ jezika vihal nos; ali ko je pozneje spoznal, da mu je tista karantanska šola, za katero ga je morala mati še posebej prijaviti, posredovala zelo pomanjkljivo znanje materinščine...

Preko teh doživetij s sinom se tudi avtor sam vrača — vsaj v spominih — nazaj na Koroško, s katero se je najprej srečal v letih partizanstva, jo spoznaval in dobera spoznal v lepem številu povojnih let bivanja in delovanja tukaj ter ji ostal zvest, saj tudi danes velja za dobrega poznavalca „koroške stvarnosti“, njene senčne in sončne strani, saj ga poznamo kot razumevajočega prijatelja koroškega slovenskega človeka in kot angažiranega spremljevalca njegovega boja za obstanek na domači zemlji. Tako je literarno snovanje Roka Ariha v gotovem smislu še vedno tudi naša, koroška literatura, v kolikor ni sploh zakoreninjena v tej deželi.

„Telemahova iskanja“ je opremil Telemah-avtorjev sin Drago Druškovič, ki kot svobodni umetnik živi v Salzburgu, pa se je lani že predstavljal s razstavo svojih del tudi v Celovcu, nekaj reprodukcij pa je objavil v Koroškem koledarju SPZ za leto 1979.

DRAGO DRUŠKOVIČ

Avstrijsko-slovenski kulturni odnosi

Prevajalci avstrijske književnosti: F. Al- (Rok Arih), M. Golob, J. Gradišnik, A. Gradnik, N. Grafenauer, D. Grah, A. Glazer, J. Glazer, H. Grün, D. Ferjančič, F. Filipovič, J. Fistrovič, D. Furlani, F. Hedl, B. Janc, A. Jarc, L. Jenčič, dr. A. Kern, V. Klabus, M. Klopčič, E. Kocbek, S. Kočev, K. Kovič, B. Kozinec, M. Kramberger, R. Kresal, F. Lasbacher, P. Levec, D. Ludvik, S. in A. Medved, M. Merlak-Detela, J. Messner, J. Moder, B. Paš, J. Potočnik, S. Pirc, F. Prajs, S. Rendla, V. Rudolf, S. Smerdu, J. Stabej, J. Stopar, A. Širok, S. Škerl, J. Šmit, K. Špur, N. Schuster, J. Udovič, B. Vodušek, J. Zupančič.

V Knjigi 76 (revija slovenskega založništva, št. 4/5, 253) navajajo: v zadnjih 15 letih je izšlo v Ljubljani 23 avstrijskih avtorjev, v Mariboru še 7; na prvem mestu je Štefan Zweig, sledi Franz Kafka, dalje Sigmund Freud (znanstvena literatura), še J. Roth, R. M. Rilke.

O avstrijski književnosti so pisali: S. Barborič, F. Bister, J. Bobek, B. Borko, D. Druškovič (Rok Arih), F. Fras, H. Grün, V. Habjan, St. Klinar, M. Kramberger, P. Levec, D. Ludvik, J. Messner, L. Mrzel, F. Novšak, D.

Pirjevec, L. Ude; občasno sta poročala Avstrijca M. Guttenbrunner in H. Lienhard.

Slovenski pesniki in pisatelji po drugi svetovni vojni, ki jih je posredoval avstrijski prevajalec v nemški jezik: I. Cankar (1947, 1953, 1976), M. Kranjec, I. Tavčar (1953), F. Milčinski (1948), Prežihov Voranc (1963). Antološko: I. Cankar, A. Hieng, B. Zupančič v „Ein Orden für Argil Jugoslawien“ (M. Dor, 1965); v „Neue slovenische Lyrik“ (uredil P. Krontorad, Salzburg, založba O. Müller, 1971): T. Seliškar, E. Kocbek, S. Kosovel, M. Klopčič, B. Vodušek, J. Udovič, M. Bor, C. Vipotnik, F. Balantič, I. Minatti, C. Zlobec, L. Krakar, J. Menart, D. Zajc, G. Strniša, K. Kovič, V. Taufer, F. Zagoričnik, S. Vegeri, N. Grafenauer, T. Šalamun, A. Brvar; v „Slownische Lyriker in Kärnten“ (prevedel P. Kersche): V. Polanšek, A. Kokoč, G. Janusch, K. Smolle, E. Prunč, A. Hudl (revija Panonia, 1976, št. 1—2).

Avstrijski prevajalci: Th. Arko, W. Weillger, Ina Jun-Broda, P. Kersche, H. Kralj, J. Messner, J. F. Perkonig, H. D. Sihler, F. Smerdu, H. Scharf.

Avstrijski pisatelji o slovenski književnosti: E. Glasser, P. Kersche, J. Matl, J. F. Perkonig, Ch. Ransmayer, G. Pratschke, W.

3 Walder; oskrbeli informacijo: M. Dor, dr. E. Nussbaumer, H. Spiel.

O avstrijsko-slovenskih odnosih so pisali: B. Borko (1968), D. Druškovič (1975), M. Jandl (1967), H. Haas-K. Stuhlplarrer, A. Kopriva (1977), M. Križman (1974), F. Lipuš (1974), dr. A. Lah (1969), C. F. Peturnig (1968), dr. Th. Veiter (1970).

V jugoslovanskem pregledu (1978) je Avstrija med državami, s katerimi ima SFRJ številne, tudi višje oblike kulturnega in znanstvenega sodelovanja. Prve meddržavne možnosti je omogočal sporazum o malo-obmejnem prometu (1953), dopolnjen 1960 in 1964. Stališča o meddržavnih kulturnih odnosih sta državi prvič podpisali v protokolu (1958) o sodelovanju kulturnih ustanov in organizacij, izmenjavi gradiva iz znanosti in kulture, delavcev, knjig, gledališč, filmov; hkrati so obnovili arhivski in restitucijski sporazum, uredili tudi vprašanje Knaflove ustanove; nadaljevali so z obiskom avstrijske kulturne delegacije v Beogradu (1961) in bilateralnim sporazumom o kulturnem sodelovanju (1972). Doslej dva „Programa“.

Prvi „program“ (1973): govori o meddržavnih možnostih za jezikovno izobraževanje (seminar-Ljubljana, lektorati slovensčine, štipendije, izvedenci), podpora neposredno, B. Aysenak, J. Belin, K. Bogataj, K. rednim stikom kulturnih in znanstvenih ustanov (za Slovenijo sodelovanje ljubljanskih Brenk, V. Detela, D. Dolinar, D. Druškovič

fakultet s celovsko in graško), pisateljska srečanja v Piranu, izmenjava pedagoških delavcev, ljubljanskega in mariborskega muzeja z muzeji na Dunaju, v Celovcu in Gradcu; podpora izdajateljski dejavnosti, glasbi, likovni umetnosti.

Drugi „Program“ (1977): povečuje število štipendij, govori o lektoratih slovensčine na visokih šolah v Gradcu in Celovcu, o podpori sodelovanja arhivskih ter drugih znanstvenih in kulturnih ustanov, o organizacijah in prireditvah.

Seznanjanje pospešujeta Avstrijski kulturni inštitut (1954 do 1976 „čitalnica“) v Zagrebu in Kulturno-informacijski center SFRJ na Dunaju (1974).

(Konec)

Viri: dr. Dušan Biber, Nacizem in Nemci v Jugoslaviji 1933—1941, Ljubljana 1966; Dokumentacija o kulturni izmenjavi, Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani, II, 6/9 (1963—1978); Drago Druškovič, Posredniška vloga narodnih skupnosti, Slovenci v Italiji po drugi svetovni vojni, Ljubljana 1975; R. Göner, Kultur als Mittel der Aussenpolitik, Wien 1974, Leitlinien der österreichischen Auslandspolitik, Österr. Zeitschrift für Außenpolitik; Jugoslovanski pregled, 1961, št. 7-8, 1962, št. 4, 1966, št. 4, 1978, št. 1; Gradivo o izmenjavi arhivskega in restitucijskega sporazuma, Ljubljana 1978; Odprto pismo arhivskega društva, Ljubljana 1973; Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani; E. Kardelj, intervju za „Profil“ (Delo, 1976); Koledar SPZ 1978 (prispevek dr. A. Malie); dr. Metod Mikuš, Slovenci v stari Jugoslaviji, Ljubljana 1965; dr. T. Zorn, Koroški Slovenci v letih 1920—1930, Koroški plebiscit, zbornik, Ljubljana 1970.

ŠKOCIJAN

Krajevni sestanek Zveze slovenskih organizacij

Prejšnji teden je bil pri Tednu na Zgornjih Žamanjah krajevni sestanek Zveze slovenskih organizacij.

Podpredsednik ZSO Janez Wut-luc je navzoče, med njimi tudi tajnika ZSO tovariša Feliksa Wieserja, prisrčno pozdravil in v svojih izjavah poudaril, da so taki kra-

jevni sestanki zelo pomembni. Po eni strani zato, da predstavniki organizacij iz Celovca seznanijo ljudi na terenu o najbolj aktualnih političnih vprašanjih, po drugi pa

zato, da ljudje s podeželja seznanijo funkcionarje iz Celovca o perečih problemih v posameznih občinah dvojezičnega ozemlja.

Tovariš Wieser je v obširnem referatu opozoril na dogodke od sprejetja sedmojuljske zakonodaje in nakazal narodnostno-politično situacijo, ki je nastala po sprejetju te protimanjšinske ureditve, ki temelji na preštevanju manjšin v Avstriji. Nadalje je tajnik ZSO govoril o naporih samopomoči slovenske narodne skupnosti na Koroškem na tistih družbenopolitičnih področjih, kjer avstrijska vlada že 25 let po podpisu avstrijske državne pogodbe še ni nič storila.

Tovariš Wieser je domačine informiral tudi o povabilu kanclerja Kreiskega obema osrednjima organizacijama za pogovor na Dunaju. Ob tej priložnosti je opozoril, da se je Zveza slovenskih organizacij po sprejetju sedmojuljske zakonodaje iz leta 1976 stalno prizadevala za enakopravne razgovore z avstrijsko vlado.

Po plodoviti diskusiji, v okviru katere so prediskutirali važne probleme, so se tudi pogovorili o nekaterih konkretnih akcijah in na-logah, ki se tičejo občine Škocijan.

Na sestanku so zbrani tudi podprli osrednji organizaciji v zvezi z razgovori s kanclerjem Kreiskim in predstavniki strank.

Krajevni sestanek, ki se je zavlekel skoraj do polnoči, je ponovno pokazal, da so takšni razgovori nujno potrebni.

ŠENTJAKOB V ROŽU

Socialisti proti sodelovanju s Slovenci

Na zadnji občinski seji v Šentjakobu v Rožu so med drugim razpravljali tudi o podražitvi odvažanja smeti. Tu je občinski odbornik Antonič ponovno opozoril, da obstoja še neko podjetje, ki je na tem področju ugodnejše (cenejše), ki pa kljub temu nima šanse, da bi se v občini moglo zasidirati. Krivi temu so socialisti. Če bo prišlo do povišanja prispevkov za odvažanje smeti, tako Antonič, bodo občani vsaj vedeli, da se morajo zato zahvaliti predvsem socialistom. Pri nakupu stroja za urejevanje smučarskih lojov je odbornik Antonič, v funkciji predsednika nadzornega odbora, zahteval, da naj občina poskrbi za vsaj dve pisarni ponudbi, kakor je to predvideno po zakonskih določilih. Osrednja točka se je pa je bila, da je slovenska frakcija predlagala, da bi tudi njej, ki ima tri mandate, omogočili sodelovanje v občinskih strokovnih odborih. Kakor smo že poročali so socialisti pred izvolitvijo župana obljubili,

če ga Slovenci podprejo, da dobijo zato mesto v posameznih odborih. Slovenci so župana Gressla podprli, socialisti pa besede niso držali. Kljub temu dejstvu je slovenska frakcija na seji predlagala, naj bi število članov v odborih določili s številom 7 in ne 6, kakor doslej. Potem bi bili Slovenci enakopravni člani tudi v glasovno pravico. Čeprav so ta predlog podprli tudi vsi trije odborniki ljudske stranke (ÖVP), ki so izpovedali, da so s slovenskimi mandatarji v odborih dobro sodelovali, so pri glasovanju socialisti glasovali proti. Še pred glasovanjem je Antonič orisal trenutni položaj v občini, in ga je označil kot mizerijo. Socialistom je očital, da so prelomili besedo in se vprašal ali bo sedaj šla sedemletna doba dobrega sodelovanja h kraju.

Odločitev seje oziroma glasovanja je pokazala, da so socialisti proti sodelovanju s Slovenci, in to tisti socialisti, ki imajo dvetretjinsko večino mandatov v občini in s tem možnost, da vsak predlog preglasujejo. Zadržanje socialistov v šentjakobski občini sibi je vse prej kot „socialistično“ in demokratično. Celo ÖVP-jevci so pokazali razumevanje za težnje slovenske frakcije in s tem širino.

Zadnja seja je vsekakor pokazala, da supersili socialistični stranki v Šentjakobu ne gre za plodno sodelovanje, marveč predvsem za kopičenje oblasti kar pa seveda nima mnogo skupnega s pravo demokracijo.

ČESTITAMO

Na celovski univerzi je zaključila jezikovni študij Alenka Inzko, hčerka dvornega svetnika Valentina Inzka. Alenka Inzko je absolventka Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Alenki Inzko k temu uspehu iskreno čestitamo.

Obirsko

Gorski kraj Obirsko ima svojega drugega akademika z doktorskimi častmi. Včeraj 13. decembra je na graški univerzi promoviral za doktorja filozofije domačin magister Ludvik Karničar.

V svoji nad 300 strani obsegajoči disertaciji je zbral dragoceno ljudsko gradivo. Zavzet se posveča zbiranju in raziskovanju dialektoloških oblik. Pri vsem nadaljnjem znanstvenem delu želi domače Slovensko prosvetno društvo „Obir“ svojemu drugemu tajniku mnogo uspehov, k doktoratu pa najtoplejše čestitke.

Obirska mladina se usposablja za razne poklice, tako tudi v gastronomiji. Pred kratkim je z odlično opravil izpit za kuharja in natakarja domačin Manfred Zimpas-ter. Tudi Manfredu iskreno čestitamo.

Vsi prisrčno vabljeni na tradicionalni

29. Slovenski ples

ki bo v soboto 12. januarja 1980 s pričetkom ob 20. uri v Delavski zbornici v Celovcu.

Tokrat bosta za ples igrala znana in priljubljena

- plesni ansambel „ŠOK“ — RTV Ljubljana
- narodno zabavni ansambel „Fantje treh dolin“
- v kulturnem delu bo nastopil vokalni ansambel „RIBNIŠKI OKTET“

Vstopnice po 50 šilingov v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, v knjigarni „Naša knjiga“, v pisarni Slovenske prosvetne zveze in pri večerni blagajni.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

BILČOVŠ

Uspelo gostovanje

V nedeljo 2. decembra je igrala skupina Slovenskega prosvetnega društva „Vrtača“ iz Slovenjega Plajberka gostovala pri nas s komedijo „Navaden človek“. Miklavžovo dvorano je naša publika napolnila do zadnjega kotička. Izvajanje plajberških igralcev, je naše ljudstvo nagradilo z navdušenim aplavzom, kar je prepričljiv dokaz, da je igra vsem ugajala. Komedijski „navaden človek“ se odvija nekje na deželi na nekem posestvu, kjer se domača hči ob branju pesmic zaljubi v avtorja, ki ga smatra za navadnega človeka, ki ga pa seveda osebno ne pozna. V treh dejanjih pride do številnih perfektnih izrednih porojenih situacij, ki so pri naši publiki povzročili salve smeha. V tej hiši, kjer se dogajajo le čudne smešne stvari (zamenjave), je po sili razmer inkognito tudi avtor pesmic — Tomaž. Čeprav dekle še kar rada vidi Tomaža, mu pa stalno nasipava ušesa o tistem pesniku, ki je navaden človek, ki plava visoko nad navadnimi ljudmi. Tomaž jo prepričuje, da je pesnik ravno tako človek, kot so drugi, kar pa dekle kategorično zavrača. Končno se le razvozla voz in konec je takšen kot si ga vsi želimo — dekle v pesniku Tomažu končno spozna, da le ni bajno bitje in oba si sva srečna padela okoli vratu in si obljubila zvestobo do...

Po dolgem smo se spet enkrat poslušeno nasmajali. Igralcem iz Slovenjega Plajberka čestitamo — igrali so odlično. Komedijski Navaden človek iz vsega srca priporočamo, da bi se je poslužila tudi še druga društva z željo, da bi razveselila vse naše kraje južne Koroške.

Na koncu predstave se je igralec in predsednik SPD „Vrtača“ Janko Malle v imenu igralcev prisrčno zahvalil za povabilo in topel sprejem ter za obilen aplavz, kar je največje priznanje nastopajočim igralcem. Izrazil je tudi željo, da bi bilo med obema društvoma tesnejše sodelovanje in da bi tako eden drugega bogatili z različnimi kulturnimi dobrinami.

Slovenska prosvetno društvo Borovlje vabi na

TRADICIONALNI
DRUŽABNI POPOLDAN

v sredo 26. decembra 1979 s pričetkom ob 14.30 uri v gostilni pri Pošti v Borovljah.

Prisrčno vabljeni!

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu vabi na

VEČER UMETNIŠKE BESEDE
ob 40-letnici kulturnega delovanja Silva Ovsenka

V sporedu sodelujeta:
Silvo Ovsenk
prof. Črtomir Zorec

Prireditve bo v četrtek, dne 20. decembra 1979 ob 19. uri v dijaškem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu, Tarviser Straže 16

Prisrčno vabljeni!

Obisk dragih gostov

Na povabilo zveze slovenskih žena se je v ponedeljek mudila na Koroškem večlanska delegacija iz Slovenije — sestavljena iz zastopnikov Zveze prijateljev mladine, otroških vrtcev in borčevskih organizacij iz Kranja, Maribora in Ljubljane — Šiška.

Na sedežu Zveze slovenskih organizacij so delegacijo sprejeli predstavnice Zveze slovenskih žena s predsednico Mileno Gröblacher na čelu, podpredsednik ZSO H. Ogris, tajnik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser in predsednik Zveze koroških partizanov Karel Prušnik-Gašper. V prijetnem razgovoru so naši predstavniki seznanili goste iz Slovenije s problematiko naše predšolske in šolske mladine ter tudi s položajem naše narodne skupnosti na Koroškem. Gostom iz Slovenije je bila izrečena iskrena zahvala, da že leta naši predšolski in šolski mladini omogočajo letovanja na morju kakor tudi na Pohorju. To je vsekakor tudi prispevek k dviganju morale v boju za ohranitev naše narodne skupnosti na Koroškem in pa seveda tudi h krepitvi zdravja in duha naše mladine. Gostje so ob tej priložnosti obljubili, da bodo tudi v bodoče nadaljevali s tem delom, ki je v veliko korist naši mladini in pa seveda tudi naši narodni skupnosti.

Po razgovoru na sedežu ZSO je bil na sporedu kratek ogled koroške prestolnice in pa obisk škocijanskega otroškega vrtca, kjer so delegacijo s petjem in plesom prisrčno sprejeli naši malčki z voditeljico vrtca Simono Pörtsch na čelu. Člani delegacije so našim malčkom predali lepa darila. Zaključek obiska delegacije je bil v gostišču Hojnik v Mokrijah.

Ob slovesu so gostje iz Slovenije obljubili, da bodo tudi v prihodnje naši mladini omogočali letovanja, ker to smatrajo kot dragocen prispevek matične domovine svojim bratom v zamejstvu.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

Sen zelenjavne noči

Minuli teden je na Koroškem prvič gostovalo Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane. Ker letos ni bilo moč dobiti na razpolago dvorane Mestnega gledališča v Celovcu, kar je bil že vrsto let običaj, je bil prireditelj, Krščanska kulturna zveza, prisiljen umakniti se na podeželske odre. V soboto 8. decembra je bilo gostovanje v Ločah, dan kasneje pa v Škocijanu. Obisk je bil obakrat izredno dober.

Številni igralci so imeli priložnost videti satirično basen Svetlane Makarovič „Sen zelenjavne noči“. Bister humor le vsesrčno pisateljice in pesnice ter njeno iskro obnašanje z manj svetlo platjo človeške naravi smo na Koroškem že doživeli ob predstavi Hiša tete Barbare. „Sen zelenjavne noči“ obsega še nekaj dimenzij več. Makarovičeva si takoj v začetku sposodi sodobno „vitaminsko zavedno“ družino, kjer v resnici živi vsak zase svoje majhno življenje z majhnimi problemi, kjer vsak zase zahteva razumevanja in pomilovanja, ne da bi bil sam pripravljen zanimati se za drugega.

Petru se ponoči sanja o zelenjavi, s katero ga doma pitajo, on pa je ne mara. Koleraba, cvetača, korenje, peteršilj, zelje, solata, vse oživi v karakterizirane osebe, kakršne srečujemo vsak dan. Celo kuharica, piskrček in budilka se pomešajo med to pisano družino, prav tako originalna steklenica konjaka (Alja Tkačeva), ki je s svojo igro še posebno pritegnila in navdušila občinstvo.

Največji učinek pa je Makarovičeva dosegla z ironijo v problemu pesnik — kritik. Pesnika Petrišilja, ki poje tako kot mu je grlo ustvarjeno, prevzeto in domišljavo skritizira kritik Česen. Ko se celotna družina polegne za svojega pesnika in strupenega Česna izbodijo, pokliče le-ta Zelenjavno veščico, ki pa ni nevarna samo drugim, ampak

tudi Česnu samemu. Veščica, ki simbolizira oblast, se sicer poslužuje izdajalcev in prilizovalcev, a jih je pripravljena uničiti skupaj z ostalimi brez pridržka. Ob grozeči nevarnosti pesnik žrtvuje svoje prepričanje; poje tako kot je ljubo veščici, pri čemer ga kritik in del tovarišev podpira. S tem reši sebe in tovarišijo. A glej — komaj izgubi veščica svojo moč, je Petrišilj izobčen, očita mu izdajo celo tisti, ki so ga prej vzpodbujali! Kaj bi naj bil ubogi pesnik napravil? Stanu svojega se spomni, trpi brez miru — je rekel nek znan mož že skoraj pred stoletjem leti. Kritik pa — čeprav brez vešče (bo že priletela kakšna nova) — spet kritizira in je jasno spet „najpametnejši“.

Odličen tekst pa bi gotovo ne prepričal v tolikšni meri, če bi ga igralci ne podali dovršeno, kot lahko seveda pričakujemo od poklicnih igralcev. Posebej naj omenim še Petrišilja, ki ga je z zavzetostjo podal Vladimir Jurc, silno zabavno Zelje (Pavle Rakovec), odlično Solato (Majolka Šuklje) in pa seveda cinični Česen (Niko Goršič).

Če bi radi iskali paralel v tej predstavi s situacijo na našem ljubem Koroškem (logo et claro, da ne samo na Koroškem), jih seveda lahko najdemo za cel gnojni koš. In dobro bi bilo, če bi si to igro ogledali tudi tisti, ki priporočajo „orientacijo na razvoj naše privlačnosti“, ki je baje važnejša kot vse table teže sveta. Tudi ne smemo enostavno zahtevati tega, kar nam po pravici pripada, kaj pa! Le če bomo ljubko ekstrovertirani, se smemo morda nadejati kakšnega dobrotolnega migljaja od zgoraj. Torej — ljube Korošice in ljubi Korošci — zdaj vem! Globok dekolte, šlic na kiko, rdeč „štrumpfbundl“, fantje pa s pesmijo na ustih žarečih oči naprej! (samo kam, fej tajfel?) pa nas bo večinski narod samo še uječkal!

Praznik prosvete v Pliberku

SPD „Edinost“ slavila 70-letnico

Prazniki niso nekaj vsakdanjega, posebno pa ne takšni, kakršnega smo imeli priliko obhajati minulo nedeljo v Pliberku. Številna družina pliberskih prosvetašev društevnikov je obhajala svojo jubilejno 70. obletnico uspešnega kulturnega poslanstva v pliberski občini. V Schwarzlovi dvorani se je zbralo precejšnje število prijateljev društva, da s prosvetaši proslavijo ta izredni jubilej. Sedanji predsednik SPD „Edinost“ Joško Hudl je v uvodnem nagovoru na čelu polno zasidene dvorane pozdravil številne častne goste — med njimi konzula SFRJ v Celovcu tov. Alfonza Naberžnika s soprogo, predsednika in tajnika Slovenske prosvetne zveze Valentina Polanška in Andreja Kokota, predsednika NSKS dr. Matevža Grlica s soprogo ter številne predstavnike kulturnega in političnega življenja s Koroške in Slovenije.

S pozdravno pesmijo je navzoče sprejel moški zbor domačega društva pod taktirko neumornega pevovodje Valentina Hartmanna. Zgodovino društva pa so oblikovala različna časovna obdobja, ki so pogojevala intenzivno in plodno pa seveda tudi občasno onemogočeno delovanje. Začetkom tega stoletja so se po številnih krajih ustanovljala prosvetna in izobraževalna društva, leta 1908 se je ustanovila strešna organizacija vseh podeželskih društev, današnja prosvetna zveza. Leta kasneje, torej leta 1909 se je rodilo marsikatero društvo, med njimi tudi Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Pliberku. Gonilna sila ob ustanovitvi pliberskega društva je bil kaplan Ivan Hornböck, kajti duhovščina je v tistem obdobju bila edina inteligenca, ki se je lahko enakovredno „bodla“ s posvetno oblastjo. Društvo, ki ima še danes široko terensko zaledje, je imelo zastopnike po vseh krajih v okolici Pliberka. Prvi predsednik je bil Jožef Kraf — Oserbanov iz Šmarjele, tajnik Ignacij Trehtar — Bavharnjev iz Doba, ostale funkcije pa so zavezli društveniki-odborniki iz Vidre vasi, Libuč, Podkrajca, Borovij, Drveše vasi itd. Društvo je takoj začelo z najplodnejšim zanosom in delovalo na vseh mogočih področjih: pevskem, iglarskem, tamburaškem in drugih. Med društveniki je tudi vladalo veliko zanimanje za lepo slovensko knjigo, saj so prebrali v dobrem letu kar 1324 knjig. Dve leti kasneje, torej leta 1911 se v društvenem okviru ustanovi tudi hranilno društvo „Čebelica“. Leta nato pa tudi dekliski odsek. Po prvih društvenih uspehih izbruhne Prva svetovna vojna, ki društveno delovanje več ali manj onemogoči. Še

Podelitev priznanj

štvo — „podobno še majhnemu drevcu, ki pa se vedno bolj razvija in končno zraste v veliko močno drevo, ki s svojimi močnimi vejami bije in se brani pred nasprotniki“, piše v knjigi zapisnikov. V drugem desetletju društvenega delovanja je uspešno delovanje bilo oteženo s strani vedno močnejšega nasprotovanja določenih krogov, kakor to vemo iz poplebiscitne dobe. V tistem obdobju se je začel razraščati tudi največji sovražnik Slovencev, predhodnik današnjega Hei-

matdiensta. Po istih principih je delala tudi koroška deželna vlada, ki je društvu večkrat prepovedala razne igral-ske nastope, izobraževalne tečaje in podobno. Mnoge prireditve so se zato morale odvijati pri sosednjih društvih. V teh najtežjih letih pa se pojavijo na obližju prosvetnega udejstvovanja tri imena, ki so prerasla društveni okvir v vsesplošno kulturno poslanstvo med koroškimi Slovenci — to so Foltej in Milka Hartmann ter Lovro Potočnik. Vsi trije so krojili velik del kulture koroških Slovencev in to več kot pol stoletja. Žal vse prekmalu umrli Lovro Potočnik dolgoletni predsednik „Edinosti“ ter urednik Slovenskega vestnika, Milka Hartmann kot gospodinja izobraževalka večine slovenskih mater, in katere pesniških stvaritev si danes sploh ne moremo odmisli iz koroške literarne zgodovine in nenazadnje še Foltej Hartmann, ki je vzgajal cele generacije pevcev med koroškimi Slovenci, to celo v najhujši dobi zgodovine Slovencev v tem stoletju, ko je stokal ves slovenski narod pod fašističnim škornjem, je on vlival svojim so-črpinom v Dachau-u življenjsko voljo z vzkipevalo slovensko pesmijo. Vse tri je vzgajilo in plodilo uspešno prosvetno delovanje pliberskega društva, vse svoje napore pa so vlagali in vračali ob izobraževanju mlajše generacije v društvu doma in drugod po vsej Koroški. Marsikatero so rešili iz okovja germanizacije, ki ga je že jela pogubiti. Kar je zamujala šola pri mladini, so oni dograjevali in dopolnjevali z velikim uspehom. Po programsko uspešni 20-letnici društva je društveno delovanje sicer neke popuščalo na raznih področjih, pa se je medtem ustanovil društveni pevski zbor z rojstno letnico 1931. Vodil ga je kdo drugi kot še danes s polnim elanom delujoči pevovodja Foltej Hartman, ki vodi torej ta zbor že pol stoletja z največjimi uspehi.

Društveno delo pa je bilo popolnoma prekinjeno pod fašističnim terorjem druge svetovne vojne. Kljub temu slovenska beseda, slovenska pesem ni izumrla, nasprotno vzpodbujala je in klicala k uporabi iz temnih gozdov naše slovenske domovine. Mnoge žrtve, tudi med društveniki, so s svojimi življenji postavili temelje nove družbe, novega društva, ki se je preimenovalo v Slovensko prosvetno društvo „Edinost“. Predsednik SPZ Valentin Polanšek je naglasil v svojem govoru, da naj edinost, združuje vse prosvetaše, kol so jo imeli v zamisli ustanovitelji. Ta „edinost“ pa naj bi nas tudi danes združevala in krepila, je naglasil Polanšek.

V povojni dobi je društvo doseglo svojo današnjo čvrstost sicer šele leta 1959, razvilo se je vsekakor v eno najmočnejših društev med Slovenci. Uspešno delovanje je doprineslo tudi k temu, da je plibersko območje eno najtrdnjših zaledij slovenstva na Koroškem. Do leta 1972 je društvu predsedoval pokojni Lovro Potočnik, njega je nasledil Joško Koncilijs, Lovru pa je bilo za njegove uspehe priznano mesto častnega predsednika. V tem desetletju je društvo doživljalo močan

(Dalje na 8. strani)

Polna Schwarzlina dvorana

Moški zbor „Edinost“ pod vodstvom Folteja Hartmanna

Mešani zbor „Podjuna“ — vodi Oton Wutte

Skupina recitatorjev, ki je podala zgodovino društva

Libuški fantje — vodi Košutnik Janez

Valentin Polanšek

BRATOVSKA JESEN

I. del

Vzela je njegovo desnico in jo pritisnila tesno tik pod svojo levo prsno jabolko.

„Tukaj bom tebe vedno čula. Ali čutiš moje srce? Zakaj pa moje srce ne bije tako enakomerno močno in tepo kot tvoje? Tako zanesljivo toliče tvoje srce! Včasih se mi zdi, da bi mi lahko srce obstalo, pa ne bo tebe blizu, da bi mi pomagal!“

Na te besede se je spomnil Domen večkrat tukaj v celovškem sadovnjakovem skrivališču. Tudi danes. Kar med godenjem so se spletale misli. Vedno so se začele pri Minki in se končale pri njej. Pa tudi, če se je spominjal kakega najbližjega dogodka iz celovškega vsakdana, je kaj hitro povezovalo prvo čustvo misel na Minko.

Domen je ležal v travi. Gledal je v nebo. Trava je dehtela drugače kot v Ojstrovini. Ni bilo v njej čititi višinskih zelišč in domačih zdravilnih vonjev. Tuja zemlja ni tako dehtela kot doma letos v srečnih Minkinih dneh!

Le oblaki so se mu videli prav tako zaljubljeni v svetli dan kot doma v gorski grapi. Samo oddaljeni so bili bolj od njega v tej celovski nižini. Moreči nižini, ki se je po jutrih že zavijala v hladne megle. Kadar je bil sam s seboj in svojimi samogovori, je najbolj spoznaval mesto. Vse je drugače v mestu! Je ugotavljal vsakokrat, kadar se je samcat podal po mestnih ulicah. Tako je stopical okrog in odkrival mesto. Krožil je v vedno večjem razdalju svo-

jega delovnega mesta in bivališča. Opažal je, da se zunaj po ulicah odvija vse drugačno življenje kot v zavodu, kjer ima svoj posel z drugimi vrtnarji. Mestni vrvež je čisto nekaj drugega. Tam je živahno mravljišče ljudi. Hitijo v vse smeri. Niti ogovarjajo se ne. Tudi pozdravljajo ne. Redki so, da se poznajo. Torej je vsa ta zmes neznancev med nepoznanci! Temu se Domen ni mogel do kraja načuditi. Kod se jemlje toliko ljudi? Da sploh morejo na takem kupu skupaj živeti? Kaj pa delajo? Vsi niso bogati. Se vidi tudi na obleki. Vsi ne morejo biti trgovci, gostilničarji, uradniki, delavci... Kje je toliko posla, da vsi nekaj delajo? Ali pa so tukaj sami bogatini? Premožneži, ki imajo svoje imetje na podeželju, sami pa imenitno živijo v mestu? Domen je ugal, pa ni prišel do kraja, kaj so Celovčani pravzaprav.

Večkrat ga je tud na sprehodih po mestu sladko premoglo, da bi najraje vzel orglice iz žepa in zagodel svoji Minki. Orglice na ustih so ga prijetno grele. Bilo je kot Minkini poljubi... Zdaj se je tudi pogosto spomnil, da se spočetka nista poljubljala na usta. V kinu je on šele prvič videl, kako se ljudje poljubljajo na usta in s kakšno srčno predanostjo, s kakšno shrljivo strastjo, s kakšno intimno bojaznijo! V takem spominjanju se je počutil deloma razdvojenega, deloma pa boljšega, kajti preživil je ozki skromni svet podeželskih ljudi.

Največ veselja mu je napravilo delo, ki je imelo opravka z zemljo, delo po vrtovih, nasadih, parkih in njivah, zelnikih, poljih. Z zemljo, ki je bila po vonju in nižinski rodovitnosti hribovskemu fantu sicer tuja, a se je prav ob tuji zemlji nenadno spomnil besedi, ki jih je slišal kot otrok od svoje matere doma. Besede so prišle na vprašanje, zakaj spomladi vse začne rasti iz zemlje: Ker je Adam ustvarjen iz ilovice, torej iz zemlje, je sedaj po njem vsa zemlja rodovitna do konca dni! Fantu seveda

tak odgovor ni v zadostni meri pojasnil neznanke. Adam je iz ilovice, dobro, a Eva pa je iz mesa? Je podvomila takrat že Domnova otroška pamet. Vsekakor, četudi danes drugače misli o začetku človeka in sveta, vseeno skrivnosti v njem rastejo, za katere ne išče odgovorov, saj si de v tolažbo: „To naj bo delo študiranih, ki se za to brigajo!“

Zdaj v tujini je prišel večkrat tako v svojih skrivajnih premišljevanjih na konec življenja, pa je ugotovil, da je najhujše umreti v tujini in biti pokopan v tujini. Torej pripisuje nekako povezanost mrtveca z živimi, pokojnega z rodno grudo. Zato se je dolgo zadrževal ob misli na skupne rodbinske grobove, kjer so pokopani rodovi za rodovi. Kako je s tako zemljo? Vsa je že nastala iz telesnih ostankov ljudi, ki so v tesni krvni zvezi? Ljudje, ki so živeli skupaj, se ljubili, se razdajali drug za drugega v ljubezni? Zdaj je vsa telesnost prešla v prstenost, ki izvira iz tajne skupnosti?

Tako je prišel na očetovo pripovedovanje o vojnih dogodkih svetovne vojne. Prav zaradi smrti v tujini je bil smrtni strah še hujši! Je zatrjeval oče. In v kakih nemogočih krajih so pokopavali padle vojake. Zlasti na laški fronti. Ko so jemali tragični konec po kavernah in rovih v skalnatih skrivališčih.

Če je že na eni strani povečan strah pred smrtjo, če bi moral biti pokopan v tujini, zakaj še potlej tisti, ki imajo svojo lastnino v domačem kraju, ne ravna po takih plemenitih načelih? Domen se je spomnil spufanega kmetavzarja Gareža in njemu podobnih drugih propadlih kmetov. Kaj se ti ne bojijo smrti v tujini? Morali bi biti prisiljeni v smrtni nevarnosti na fronti daleč v tujini, tedaj bi se morala le zbudila v njih ljubezen do domače zemlje? Tisto ljubezen, ki jo toliko opevajo kot domovinsko ljubezen, občutiš šele, ko si v tujini, tega si je bil Domen svest.

Kod si pa spet hodila!

Večer v mestu.

Po izložbah gore luči, ki odsevajo na vlažnem tlaku. Po ulicah vrvenje ljudi. Hladno je, kajti zima je tu. Snega v mestu ni, saj je le nepotrebna prometna ovira. Toda zunaj, v parku, leži sneg, pravi sneg. Prav takšen kot je v gozdu, na travniku. Sneg, iz katerega delamo kepe. Mrzel je, če ga primeš. Prijeten je — vsaj za otroke, ki si ga vedno neverjetno žele.

Iz šolskega poslopja se je usula gruča otrok. Živ žav, kričanje, prerivanje. Fantki, deklice — reka mladega življenja, ki se razhaja v bližnje ulice.

Po ulici gredo tri deklice in se drže pod roko. V prosti roki je šolska torba. Čebļajo in se smejejo. Tretješolke so. Koliko zanimivega in skrivnostnega se morajo še pomeniti.

Pa pove ena: „V parku je pa sneg!“

In že so vse tri istega mnenja: „Gremo v park!“

Velike so že. Ne bodo se kepale. Toda sneg bodo prijele v roke, prav gotovo. Čebļajo — se smejejo. Sproščene so. Težko je bilo sedeti šest ur v šoli in slediti profesorju. Toda sedaj so proste, pljuča vdihavajo čist zrak, so že v parku, sneg, beli sneg leži po tleh. Pozabljena je šola, pa tudi čas, ki neverjetno beži.

Doma gleda oče na uro.

„Kje je Meta? Ura je pol osmih in je še vedno ni domov! Ali ti kaj paziš, kod hodi?“

Mama je nervozna. Kod hodi otrok! Oče se bo zopet jezil. Seveda, boji se za dekle. V najbolj neumnih letih je. In zunaj je tema. Večer je.

Meta pride domov vsa razigrana in vedra. Lepo je bilo v parku in tako lepo so se porazgovorile.

„Kod si pa spet hodila? Kaj se je pouk tako zavlekel?“

„Oh ne, očka, v parku sem bila z Milico in Majdo, ti ne veš, kako krasno je bilo...“

Meta je utihnila sredi stavka, ko se je zadržala v mrki očetov obraz. Tudi v njenih očeh je ugasnila luč.

Nato je sledila dolga očetova pridiga! Še mama je priložila svoje, ker se je bala, da ji bo drugače očka očital, da daje Metki potuho.

Metka se je poskušala zagovarjati. Saj ni naredila nič hudega.

„Bodi tiho in ne ugovarjaj!“ jo je ustavil oče. „Tako po šoli moraš priti domov, si razumela! Pa še enkrat: ne zvoni z jezikom.“

„Le kdaj bom potem šla v park,“ misli Meta, ki je previdno utihnila. „Dopolodne se bom učila, popoldne je šola in očka nikoli ne utegne, da bi šel z menoj, mamica pa tudi ne. Sicer me pa tako vedno le zmerjata, saj nikoli ne naredim nič prav.“

Metka je žalostna. Hitro povečerja in gre spat. Preden zaspi, pa misli na prijateljice in pogovore z njimi. Obraz se ji zjasni, jutri bo zopet z njimi.

Drugi dan v šoli ne misli več na očkove pridige. Po šoli gredo po ulici in se drže pod roko Metka, Milica in Majda, tri dekletca, polna življenja in željna življenja.

„Ste videli slike novega filma? Krasne so.“

„Pojdimo jih gledat.“

Že so zavile v mesto, pozabljen je dom in čas.

„Kaj Metke še ni iz šole?“

Očka je siten in nataknen. Tudi on je utrujen. Pošteno bo nahrulil hčerko in prepričan je, da ima prav.

„Kod si pa spet hodila?“

Metka za hip okleva. Nato pa gladko odgovori: „Veš očka, imeli smo matematični krožek, saj veš, kmalu bomo pisali nalogo, pa je profesor tako prijazen, da nas po pouku še uči. Če nočeš, pa drugič ne pojdem zraven.“

„Ne, ne, če se učiš, je že v redu,“ gode očka, Metke ne ozmerja kot prejšnji dan.

Mama vzdihne olajšano. Ne bo prepira. Metka ugotavlja pri sebi. „Ne povej resnice, pa ne boš ozmerjan. Odrasli me tako ne razumejo!“

Resnica o koščku kruha

„Ne vem, zakaj me ne pripravljajo vsak dan?“ se je spraševala potica. „Ob rojstnem dnevu me vedno hvalijo, kako sem dobra. Da, mislim, da sem najboljša stvar na svetu!“

„Poznam tvojo dobroto. Zelo draga je,“ ji odvrne kruh. „In tudi če ne bi bila, bi se te kmalu vsi prenaledili. Presladka si. Za košček kruha pa se ljudje že tisočletja borijo vsak dan. Zato mene cenijo bolj kot vse sladke dobrote sveta.“

Domna je vrtnarski šef napotil k imenitni hiši na drugem koncu mesta. Ni bilo govora, ali bo našel tja. Bo znal izvesti, kar mu je bilo naročeno? je zaskrbelo Domna. Z nemščino pri njem ni bilo daleč. Vseeno pa je našel po daljšem iskanju in vpraševanju zaželeno vilo v nepoznani mestni četrti.

Ko je zgoščal hišni, čemu je tukaj, ga je priletela ženska s pojočo rožanščino spravila v vilo:

„Le kar naprej. Tu notri malo posedite, pa počakajte, da pride gospa. Vsakčas mora biti tukaj. Saj je omenjala nekaj o novem vrtnarskem pomočniku in o poti na pokopališče v Trnjo vas...“

Domen je ugovarjal, da ne tja, ampak na Annabichl. Ženica mu je blagohotno pojasnila, da se po starem reče prav tistemu Annabichlu Trnja vas. Spet sem se naučil nekaj slovenskega sredi Celovca! si je mislil Domen.

„Kar brez skrbi posedite. Nič se ne begajte, ko igra Justina na klavir. Ne boste je motili. Ona tako rada muzicira, da je kaj.“

In že je stal mladi Ojstrojčan v gosposki sobi.

Nekaj hipov nepremično postoji. Začuden si ogleduje neznano okolje. Polsvetloba ga spočetka omamlja. Razkošne okenske zavesе visijo kot otrpneli svileni slapovi do žametnih tal. Takega pohištva še ni videl. Kako tudi, saj se mu je doslej odvijalo življenje več ali manj v enoličnih, skromnih kmečkih in kočarskih bivališčih ali srednjih tržanskih stanovanjih. Skrivnostno ga obide nepoznani svet. Tudi vedeti ne bi mogel, čemu je treba toliko opreme po sobi, ki ne more biti ne kuhinja ne izba ne spalnica.

Ko je zašuštelo nekaj s papirjem, je uzrl v najsvetlejšem kotu salona človeka, ki je sedel ob neki čudni temni omari.

Domen je pomislil na cerkvene orgle, ko je ugotovil tipke na glasbilo. V tem hipu je začela gospodična spet

igrati na pianino in se vsa poglobila v očarljivo glasbo.

Domen je stal. Ni se vedel kam djati. Takoj pa ga je prevzela klavirska glasba. Zamaknjen je stal in se predajal doslej nepoznanim sladkostim, ki so jih dekletovi prsti izvajali glasbilo.

Potem se je Justina prekinila. Vstala je, odstrla okno do kraja. S toplim, prikupno nizkim glasom se je začela opravičevati zaradi pol zatemnjene sobe in se kretala, kot da se srečuje z dobrim znancem.

Domen je povedal na svoj način, zakaj je tu. Ona mu je prišla na pomoč, skočila po stol in ga z ogrevajočo prijaznostjo povedla k sedežu. S keksi mu je postregla.

„Vam glasba kaj pove?“

„To je nekaj... saj ne znam povedati...“

„Z besedami je težko pojasniti, kar glasba izpoveduje.“

„Jaz sem s podeželja. Le cerkvene orgle poznam in godbo na pihala, pa domačo harmoniko, citre, kitaro.“

„Igrate tudi kak instrument?“

„Imam svojo trobento, a ne pridem naprej, ker se le sam učim.“

„Gotovo boste našli tukaj v mestu kako možnost, da se ipopolnujete in da vas vzamejo v godbo. Bi vas to zanimalo?“

„Seveda bi. Sem šele nekaj tednov v Celovcu. Morda bo res počasi kaj...“

Justina se je vrnila k pianinu in zaigrala nekaj taktov vrtavega Straußovega valčka. Potem se je prekinila na mah. Zdajci je sunkovito zapletla prste v Schubertovo mojstrovino Nedokončane. In tudi tukaj je kar naenkrat prenehala. Zavrtela se je s stolom k Domnu.

On je videl, kako se ji iskrijo oči. Skoraj tako kot Minki, kadar je govorila v goreči resnicoljubnosti. Domen se je v dno srca vznemirjal.

Še drugo okno je odstrla. Soba je dobila nov blesk in

Sivi oblaki - bradatí možaki

Sivi oblaki —
bradatí možaki,
v kožube zaviti,
v dve gube zviti,
na ramah v bisagah
zimo neso.

Burja vihrava
brade zamotava
jim noge zapleta,
s kožubi opleta,
in jim nagaja:
vrti v ringaraja
bradate možake —
sive oblake.

Zapiska, zacvili —
skoz vas rogovili:
ko da kaj išče,
zvihra na dvorišče,

pretakne vse špranje,
kotičke, kotanje,
na strehi šopiri
se, trka na dveri,
z okni žvenkeče,
ivje iskreče
navesha na hiše.
Že jo pobriše...

Na vrat na nos plane
med jablane stare,
razmrši jim veje,
zrak z listjem poseje
in — že več ni je.

Vdovci — borovci
so veje razpeli,
burjo so vjeli
na koncu vasi.

Bradatí možaki —
kuštravi, razpeti,
od plesa razgreti
so trudni obstali.
Zasopli predjali
so z rame na rame
okorne bisage.
Vse bolj nadležno
jim breme je snežno
k tlom jih privija,
v dve gube zvija;
a konca ni poti,
še noč jih zaloti.
Uganili so pravo:
bisage na glavo
postavili, stresli —

vso zimo iztresli.

Ivan Minatti

Premražene živalce

Ko se prvim jutranjim žarkom umakne sivi decembrski mrak, hušne izpod strehe mala, komaj vidna senca — palček! S premraženimi nožicami se je komajda obdržal na okenski polici. Njegove črne očke strmijo skozi lesketajoče se okensko steklo, prevlečeno s tanko ledeno plastjo. Ko se je frfotaje z lačnim kljunčkom nekajkrat zaletel v steklo, so se zasvetile oprezujoče dečje oči v kuhinji, kjer je v štedilniku že prasketal ogenj in jo ogrevale. Ročica je segla po kljuki, korak je bil neslišen, a palček je že zopet odletel pod streho. Na okensko polico se je iz drobne pesti usulo seme, pomešano s krušnimi drobtinami. Obrazek, ki se je tiščal stekla, je zopet izginil. Ko je na goli poledeneli vejici zaščinkala črno-pisana sinica, je palček že zopet stopical po okenski polici in zobal, zobal. Skozi rahlo priprto okno je smuknil v prostor med oknom. Tu je bilo toplo. Naščeperil se je in se stisnil v kot. Na polici pa je že brskala po semenju sinica, odletavala in se zopet vračala.

Pametne misli

- Izogibajte se kozla od spredaj, konja od zadaj, zlega človeka pa od vseh strani.
- Kdor veliko govori, tisti ali veliko ve, ali pa laže.
- Poštenost je edini denar, ki povsod velja.
- Česar človek ne razume, tega se boji.
- Modrost ne izvira toliko iz razuma, kot iz srca.

drugačne dimenzije. Domen se je preočitno pasel z očmi naokrog. Vmes se je oziral pobalinsko plaho na lepoto, ki je drsela živahno sem ter tja, tam nekaj premaknila, tu nekaj potipala.

„Jaz sem zaljubljena v glasbo, zlasti v klasično!“

Njeno navdušenje je bilo preočitno. Imenovala je slavna imena velikih umetnikov. Obožuje njihova dela! Gori zanje! Vidi se na njej. Sliši se iz njenega prekipujočega glasu. Gori iz njene telesne lepote! Prav nič ni motilo gospodične Justine, ali ve preprosti človek kaj o Haydn, Mozartu, Schubertu, Beethovnu. V velikem zanosu niti ni vprašala, kdo jo posluša. Podzavestno pa je slutila, da ima ta človek v sebi nekaj, kar je v zvezi s skrivnostmi glasbe. Ni važno, kdo je, kaj je. V človeku so ali niso predpogoji v duši za sprejem glasbe.

Spet je nekaj zaigrala, nato je rekla:

„Rada bi vedela, kaj misli človek prvič, kaj občuti ob prvem doživljanju glasbene umetnosti...“

„Če bi rekel, da je lepo, je še vse premalo. Povrhu ne znam toliko nemško povedati. Pri nas govorimo le po domače, slovensko.“

„Povejte po svoje. Glasba ne pozna jezika, glasba je vse več kot izraz besede. Najbolj intimno pa se človek zna le v materinščini izpovedati.“

Nadaljeval je v posrečeni mešanici obeh jezikov.

„Prav glasba je tista nadzemska sila, ki brez besed najde stik do človeškega srca. Glasba pa je tudi tisto, kar ne razlikuje ljudi po govorici.“

Domnu se je kar samo od sebe pritrdjevalo. Lepotica se je stopnjevala v tako intimno izpovedovanje kot še nikoli. Zato je zabredel Domen v opojne občutke. Kaj bi rajše užival: lepote pogleda in njen negovani obraz ali glasbo, ki so jo pričarali živahni prstki iz pianina...

(Dalje prihodnjič)

NA FILMSKEM PLATNU BO ZAŽIVELA:

„Dražgoška bitka“ plamen upora sredi okupirane Evrope

Med številnimi bitkami narodnoosvobodilnega boja jih je nekaj, ki so že zdavnaj prerasle v legendo. Tako med pojme, ki so povezani z najslavnejšimi boji slovenskih partizanov, sodijo Pohorski bataljon, pohod XIV. divizije na Štajersko, Jelenov žleb — pa tudi Dražgoška bitka, ki je bila visok plamen upora sredi okupirane Evrope.

Prav ta bitka pa bo zdaj zaživela tudi na filmskem traku. Slovensko filmsko podjetje Viba-film je namreč po večmesečnih pripravah začelo uresničevati projekt, ki bo po vseh predvidevanjih doslej največji slovenski film o narodnoosvobodilnem boju. Pričal bo o presledljivem dogodku iz zgodovine NOB, ki je bil zelo pomemben za vsesplošno narodno vstajo proti okupatorju.

Znani slovenski partizanski pisatelj Ivan Jan je v svoji knjigi „Dražgoška bitka“ takole opisal ta dogodek:

Proti koncu leta 1941 so imeli partizani za sabo že več uspešnih spopadov z Nemci. Majhne skupine partizanov so okupatorja zalo uspešno napadale iz zased. Partizanska taktika, udari hitro in izginjati, se je izredno obnesla. Omapan je bil mit o nepremagljivosti nemške vojske. Samozavest pa je rasla z vse večjim številom partizanov. Slišale so se tudi vesti iz ruske fronte, kjer so Nemci doživljali večje vojaške neuspehe in izgube. Takrat je vodstvo slovenskih partizanov sklenilo, da se zbero v večjem številu v vasi Dražgoše na Gorenjskem. Dražgoše so izbrali zaradi svoje že naravne obrambne lege, vsa je namreč s strmim bregom prislonežena na južno stran pomezim skoraj neprehodne Jelovice.

Na novega leta dan 1942 je bil v vasi zbran ves Cankarjev bataljon, ki je štel okoli 200 borcev. V takšnem številu ni bilo nikoli toliko partizanov skupaj. Bili so dobro oboroženi in preskrbljeni z

hrano. Razpoloženje med borci je bilo izredno. Počutili so se izredno močne in prav nič se niso bali Nemcev. V vasi so seveda vsak dan prirejali mitinge, ki so jih obiskovali vaščani in na ta način spoznavali partizane. Mnogi so jih namreč takrat prvič videli. Komandant Stane Žagar je imel veliko govorov na mitingih, na katerih je Dražgoše med mnogimi navdušenimi besedami imenoval partizansko državico ali Dražgoško republiko.

V vasi je bilo kulturno, politično in vojaško življenje izredno aktivno. Nепrestano se je nekaj dogajalo. Partizani so postajali z dneva v dan vse bolj prepričani v svojo moč, razpoloženje med borci je bilo zares odlično. Vaščani so se sicer bali groženj Nemcev, da bodo vsakega, ki skriva partizane ali z njimi sodeluje, najhujše kaznovali. Štab Cankarjevega bataljona je do-

se na Jelovico z mnogo manjšimi izgubami, kot jih je imel sovražnik. Vaščani so upali, da bodo Nemci držali besedo, da jim ne bodo nič storili. Vendar so se nad njimi strahovito znesli. Enainštirideset vaščanov so pobili na grozovit način, mnoge so odgnali v taborišča, vse hiše v vasi požgali in izropali. To je bilo eno najbolj prizadetih naselij v drugi svetovni vojni.

Tudi domačini se spominjajo tistih strašnih dogodkov:

Tisto leto je bil hud mrz in meter visok sneg je bil vse naokrog. Na Silvestrovo so prišli „gošarji“, tako so imenovali takrat partizane. Vprašali so, če lahko prespijo pri nas v vasi. Odgovorili smo jim, da lahko, če ne bo Nemcev. Strah nas je bilo Nemcev, med ljudmi so krožile govorice o njihovih zločinih.

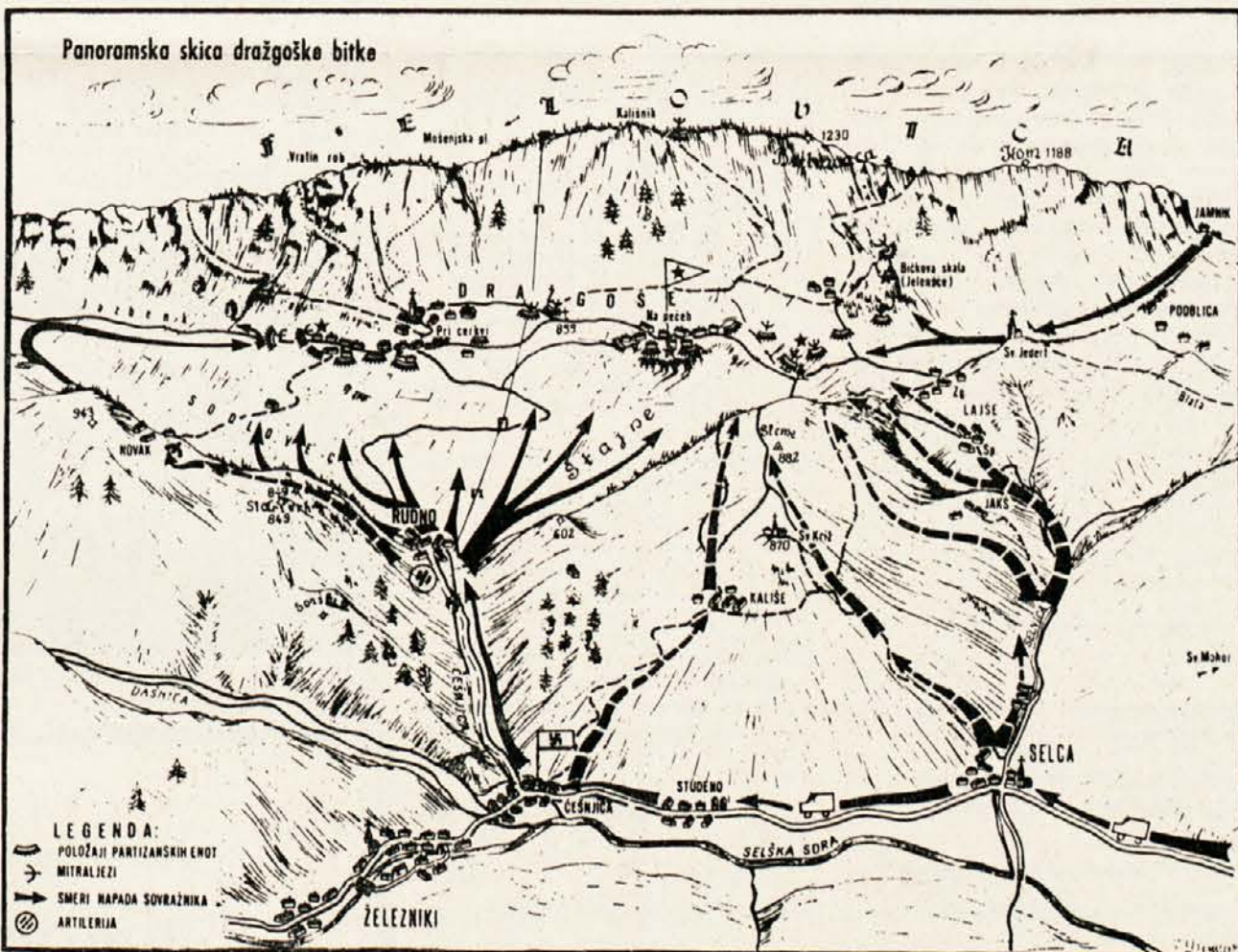
V vseh hišah v vasi so se naselili partizani, toliko jih je bilo. Skoraj nismo mogli verjeti, koliko jih je. In kako so bili oboroženi, kot prava vojska. Prijetni in korajžni fantje so bili. Kmalu so v vas začele prihajati novice, da Nemci vedo, kje so in v dolini pod nami se je začelo zbirati nemško vojaštvo. Napetost in strah med vaščani je rasla.

V petek zjutraj, ko se je zdnilo, je počilo. Tam čez globel so streljali tudi s topovi. Bilo je zelo hudo in tako je bilo vse tri dni. Če se je na primer na vrtu z drevesa sa-

maj utegnila zaviti v staro rjuho najmlajšo Minko, ki je imela šele pol leta. Dekletce je bilo premraženo, saj je bilo več kot 20 stopinj pod ničlo. Seveda se je prehladila in kasneje od izčrpanosti tudi umrla.

Vse so nam pobrali, ostalo nam je samo nekaj cunj, ki smo jih imeli na sebi. Odgnali so nas v dolino in od tam v Šentvid pri Ljubljani. Tam so me ločili od družine in me poslali v nemška taborišča Dachau, Mauthausen. Veliko sem pretrpel. Dolgo je že od teh strašnih časov, spominjam se jih le še, kot da so bile zelo hude sanje...

Te „hude sanje“ bodo zdaj zaživele na filmskem traku. S pripravami so začeli že sredi leta. Predvsem so morali postaviti nove „Dražgoše“, kajti današnja vas ni več takšna, kot je bila takrat, ko so jo Nemci požgali. Če bi snemali na istem mestu, bi bilo potrebnih preveč posegov arhitekture, zato so se odločili, da poiščejo drug kraj, kjer bi postavili „filmske“ Dražgoše. Po dolgem iskanju so se odločili za vas Podlonk, ki leži v bližini Dražgoš, približno na isti višini in ima isto lego na strmem bregu. Tam so zrasle „nove“ Dražgoše: hiše, cerkev in pokopališče — vse iz tramov in lat, lepenke in prebarvane vrečevine, vendar tako podobno originalu, da naključni popotnik, ki bi zašel v samotni zaselek pod Jelovico, sploh ne bi uganil, da so vse to le kulise, ne pa stoletja stara vas. Vsega so v Podlonku zgradili 15 večjih objektov. Zelo težavno je bilo delo na Bičkovi skali, ki je 15 metrov visoka in zelo ozka ter spada med najbolj zahtevne objekte. Najtežja naloga pa je bila cerkev, ki je visoka 27 metrov in nima nobene železne konstrukcije.

volil vaščanom, da so partizane prijavili nemški komandi in si s tem zagotovili, da Nemci ne bi izvajali zločinov nad vaščani. Partizani so vedeli, da bodo Nemci zvedeli o njihovem bivanju v Dražgošah zelo kmalu. Niso se jih bali. Sklenili so, da se spopadejo in da branijo vas. Bili so dobro oboroženi in razpoloženje je z dneva v dan naraščalo, z njim pa tudi samozavest.

Tako so pričakali napad Nemcev 9. 1. 1942. Nemci so napadli z vseh strani z vsem mogočim orožjem. Tri dni je trajal srdit in težak boj. Bičkova skala je postala legendarna za dražgoško bitko, ki se je po tej borbi poimenovala po bratih Bičkih. Številne premoči partizani niso zdržali, umaknili so

mo malo usul sneg, je bilo takoj tisto mesto zasuto z granatami. Vaščane sosednjih vasi so Nemci prisilili, da so jim s sanmi v hrib vozili strelivo.

Ko silovitega pritiska le ni bilo moč več zdržati, so se partizani umaknili na Jelovico. Zaradi majhnih otrok in hudega mraza nismo mogli nikamor. Čakali smo, stisnjeni v kotu kleti. Sunkoma so se odprla vrata in noter je planila grozeča postava v beli obleki in z avtomatom v roki. Vpitje: „Banditi, marš!“ Otroci so jokali, tresli smo se od groze, nismo vedeli, kaj bodo storili z nami, ali nas bodo pustili žive. Pred vrati je bilo Nemcev še več. Od vsepovsod je bilo slišati jok. Hiše so zagorele. Nikoli ne bom pozabil, kako je žena ko-

Na tem in na številnih drugih prizoriščih bodo v prihodnjih mesecih snemali film „Dražgoška bitka“. V tem doslej največjem slovenskem televizijskem filmskem projektu bo 280 večjih vlog in poleg teh še 200 manjših, v največjem množičnem prizoru pa bo nastopilo okoli 800 stativov. Za televizijo bodo izdelali 8 nadaljevanj po 60 minut, istočasno pa bodo posneli tudi celovečerni film.

Poleg mogočnega spomenika, ki so ga v Dražgošah ustvarili arhitekt Boris Kobe, kipar Stojan Batič in slikar Ive Šubic, bo tudi film „Dražgoška bitka“ pomnik slovenskemu partizanstvu — spominjal bo na enega izmed legendarnih bojev v okviru junaške narodnoosvobodilne borbe slovenskega naroda.

Knjiga najlepše darilo

Ko boste za bližnje praznike izbirali darila za svoje sorodnike in prijatelje, pomislite, da je najlepše darilo dobra knjiga. Knjigarna „Naša knjiga“ v Celovcu ima bogat izbor slovenskih knjig z najrazličnejših področij in za vse kroge bralcev. Če pa se ne morete odločiti za eno ali drugo knjigo, lahko dobite tudi DOBROPIS v zaželeni višini, za katerega bo obdarovanec potem lahko sam izbral knjige po svojem okusu.

Obiščite knjigarno „Naša knjiga“, ki je pred prazniki celodnevno odprta tudi ob sobotah. Iz bogate zaloge pa navajamo tukaj le majhen izbor.

- SVETOVNE PRAVLJICE, ilustr., kart., tri knjige skupaj 704 str. 547.—
- Grimm: MIZICA POGRNI SE, pravljica, barvna slikanica, kart. 47.—
- ZVEZDNA DEKLICA, pripovedka, ilustr., 240 str., pl. 89.—
- Andersen: VŽIGALNIK, pravljica, barvna slikanica, kart. 40.—
- PRAVLJICE JUGOSLOVANSKIH NARODOV, tri knjige skupaj 690 str., ilustr., kart. 547.—

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE

- DEČVA Z OBIRJA, Obirski ženski oktet 130.—
- MAVRICA, ansambel Lojzeta Slaka, 2 plošči 120.—
- KOROŠKA RODNA PESEM mešani in moški zbori naših SPD 110.—
- ZABUČALE GORE, vokalni kvintet Gorenjci 80.—
- LOVSKE LAŽI, ansambel bratov Avsenik 110.—
- PRAVLJICE NA PLOŠČAH Grdi raček, Slavec, Svinjski pastir, Lonček kuhaj, Pravljica o zlatih jabolkih, Zgodba o oblaku, Mojca Pokrajculja, Erazem in potepuh, zbirka 8 plošč 224.—

Posamezne knjige in plošče dobite ali jih naročite v knjigarni

„Naša knjiga“

Celovec, Paulitschgasse 5-7

Stanovanjsko varčevanje...

(Nadaljevanje z 2. strani)

skrajšana od šest na pet let, medtem ko bo davčna olajšava od 1. 1. 1980 dalje znašala le še 10 %. Letos znaša ta olajšava še 17 %, zato vsakomur priporočamo, da izkoristi prihodnja dva tedna in se še do konca leta 1979 odloči za stanovanjsko varčevanje, ki je še vedno najbolj donosna oblika varčevanja. Poleg že omenjenih ugodnosti nudi stanovanjsko varčevanje namreč donos v višini 8,5 % medtem ko se varčevanje z vrednostnimi papirji obrestuje z 8 %, pri navadnem premijskem varčevanju pa znaša donos 7,5 %.

V prihodnjih dneh vam bodo POSOJILNICE še posebej na razpolago s podrobnejšimi nasveti in pojasnili. Izkoristite to priložnost in se oglasite pri domači POSOJILNICI.

In še ta nasvet: Letko otroka se izteka. Še imate možnost, da sklenete za vašega otroka posebno pogodbo — zbrani denar bo prišel prav bodisi za izplačilo dote, za študij ali za poklicno izobrazbo vašega otroka.

Na vsak način pa vam svetujemo, da se zglasite pri domači POSOJILNICI!

Zvezni kancler Kreisky...

(Nadaljevanje s 3. strani)

tudi bili navzoči pri diskusiji, so Kreiskega napadli zaradi njegovega podpiranja Robakove skupine, ki se odkrito priznava k asimilaciji in s tem aktivno raznaroduje gradiščanske Hrvatce. Kreisky je Robaka zagovarjal kot „v redu moža“, čeprav se v manjšinskem vprašanju ne strinja z njim.

Konkretni rezultati diskusije so bili: kancler Kreisky še naprej jaha svojega konjička — manjšinske sosesve; Kreisky zagovarja pravico do asimilacije. Bolj pozitivno je dejstvo, da je gradiščanskim Hrvatom obljubil povabilo na podoben razgovor kot s koroškimi Slovenci. Prav tako pa je bil sam od sebe pripravljen, da po novem letu pride na ponovno diskusijo v Klub.

Na zaključku je še ugotovil, da bo zdaj lažje odgovarjal raznim njegovim nasprotnikom, češ da se pogovarja s tremi, štirimi ekstremisti, ki nikogar nimajo za seboj. Diskusija v Klubu slovenskih študentov mu je — kot je ugotovil — pokazala, da predstavniki koroških Slovencev s svojimi zahtevami nikakor niso sami, temveč da za njimi stoji veliko število ljudi.

Svoja stališča so študenti obrazilili tudi v posebni pismeni izjavi, ki so jo kanclerju izročili ob zaključku sestanka.

Praznik prosvete v Pliberku ...

(Nadaljevanje s 5. strani)

razmah — 1973 se ustanovi Oder 73, ki se je predstavil z nekaj nadpovprečnimi uprizoritvami, nadalje še Mešani pevski zbor „Podjuna“, (medtem samostojno društvo), mladinska folklorna skupina, glasbeno pa se mladina uri v Glasbeni šoli, za katere ima sedanji predsednik J. Hudl največje zasluge in ki je tudi s svojo soprago Anito pripravil levji delež nedeljske uspele praznične prireditve. Globoko korenine so vzbrstlele in rodile bogate sadove zveste dediščine pliberških društvenih prednikov. Za zaključek bi povzeli nadaljnje geslo društva, s katerim želi hoditi uspešno pot v bodočnost (povzeto po Aniti Hudl, ki je pripravila povezovalni tekst za to prazno in ki je naštudirala z mladimi prosvetaši posredovanje le-tega): „Kultura, prosveta ne pozna meja, združuje srca, v pesmi, besedi, jih povezuje in krepi v prijateljstvu. Naj krepi tudi sožitje med narodi.“ Naj povemo še, da so program sooblikovali Moški pevski zbor „Edinost“ pod vodstvom Folteja Harmanna in Mešani pevski

zbor „Podjuna“, ki ga vodi Oton Wutle. Oba zbora sta prijetno presenetila in jih lahko uvrščamo med koroške vrhunske zbore in si jih želimo čimvečkrat slišati. Za presenečenje pa so poskrbeli tudi fantje z libuških poljan, ki so prav za to priložnost postavili na noge svoj pevski zbor, ki ga vodi mladi Košutnik Janez iz Libuče. Oder 73 pa je predstavil Franc Kvežnik „z višjo matematiko ljudskega štetja posebne vrste“. Najzaslužnejšim članom društva je predsednik Hudl podelil ob tem jubileju posebna priznanja oz. zahvalne listine.

Cestitkam društva so se poleg predsednika SPZ še pridružili v imenu Skupščine Kulturne skupnosti Prevalje prof. Janez Mrdavič, predstavnik DPD „France Prešeren“ iz Vojnika, DPD „Svoboda“ iz Prevalj, Kult. skupnost Ravne na Koroškem ter drugi, ki tesno sodelujejo z društvom v Pliberku. Vsi so naglašali želje po nadaljnjem in še uspešnejšem sodelovanju. Mi pa „Edinosti“, da bi še naprej bila prisotna v kulturnem življenju koroških Slovencev na vseh področjih.

Pomagajte pomagati!

Nabiralna akcija Volkshilfe za potresnike v Črni gori

Avstrijska karitativna zveza Volkshilfe (ljudska pomoč) je aprila in avgusta meseca izvedla nabiralno akcijo za potresnike v Črni gori. Namen te dobrodelne akcije je bil v Baru zgraditi otroški vrtec. Akcija, kateri sta se pridružila tudi avstrijska zvezna vlada in industrijski koncern VÖEST je dobro uspela, tako da je gradnja otroškega vrtca v Baru zasigurana. Tej akciji se je pred nedavnim pridružila tudi sindikalna zveza, ki je prav tako sklenila podariti Črnogorcem otroški vrtec in sicer v nekem drugem kraju.

Pred kratkim so bili v Črni gori v Baru predstavniki „Volkshilfe“ in VÖEST, da se konkretno pogovorijo o gradnji obeh otroških vrtcev. Ob tej priložnosti so ugotovili, da je pomoč potresnikom še vedno zelo potrebna. Pod tem vtisom je „Volkshilfe“ startala novo akcijo z naslovom „Streha nad glavo“. V okviru te akcije zbira denar za montažne hiše, ki stanejo 150.000 šilingov komad. Zvezna vlada je pripravljena vsak zbrani šiling podvojiti, tako da bo cena montažne hiše za Volkshilfe znašala zamo 75 tisoč šilingov. Volkshilfe je startala zbiralno akcijo v sporazumu z zveznim kanclerjem dr. Brunom Kreiskim v okviru zveznega kongresa socialistične stranke in na predhodnih konferencah žena in zvezne izobrazbe. Delegati so to akcijo vzeli zelo resno in zbrali kar 82.000 šilingov. Njim velja posebna hvala ustanove Volkshilfe, saj so omogočili postavitve nadaljnje ga poslopja v Baru v Črni gori.

Volkshilfe — Ljudska pomoč — pomagajte pomagati! Poštna hranilnica PSK — konto št. 7.750.009

Ein harter Winter

wartet auf viele Opfer der jugoslawischen Erdbebenkatastrophe des heurigen Sommers. Damit sie noch vor Einbruch der Kälte eine Unterkunft finden, brauchen sie jetzt unsere Hilfe.

Aktion **DACH ÜBERM KOPF**

der Österreichischen Volkshilfe
Postsch.-Kto. 7750 009
Wir besorgen Häuser für die Erdbebenopfer.
Helfen Sie uns helfen!

Rožek

Na predvečer svetega Miklavža je naš župnik Niko Marktl obhajal 80-letnico svoje življenjske poti. Nad 30 let je župnik v naši fari, tako da ga imamo za Rožana pa čeprav je po rodu Podjunčan. Najbolj zvesti so mu pač pevci, ki pridno pojejo v cerkvi. Še nikoli ni bilo slišati tako lepega petja v cerkvi in iz tako mladih grl, kakor zadnja leta, kar našega župnika navdaja še z posebnim veseljem. In ker to naši mladi pevci vejo, so mu za 80-letnico pripravili tudi dostojno slovesnost v obliki pevskega nastopa. Mladi pevci pod vodstvom magistra Aleka Schusterja so jubilatnu na čast zapeli vrsto pesmi in mu tako res napravili vidno veselje.

Stevilnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika z željo, da bi bil srečen in zdrav in še dolgo med nami.

AVSTRIJA 1

PETEK, 14. 12.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Tempel, cerkev in mošeja — 10.30 TV kuhinja — 10.55 Klub seniorjev — 11.35 Vrtnice v jeseni — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Dobri prijatelji — 17.30 Slike naše zemlje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Muppet-show — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Strah — 21.20 Zabavna oddaja z dunajsko noto — 22.10 šport — 22.20 Nastajanje in umiranje.

SOBOTA, 15. 12.: 15.35 Takšen neotesanec — 17.00 Risanje, slikanje, oblikovanje — 17.30 Pinocchio — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dobar večer v soboto zeli Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Glasba je adut — 22.00 šport — 22.20 TV pogovor — 23.05 Poročila.

NEDELJA, 16. 12.: 11.00 Ura tiska — 15.20 Stric Filser — najnovejša pabalinske zgodbe — 16.45 Ena, dva ali tri — 17.30 Mali jelen — 17.40 Otrokom za lahko noč — 17.45 Klub seniorjev — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Srečanje med življajo in človekom — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Adventni pogovor — 19.30 Čas v sliki — 19.50 šport — 20.20 Grafica s sadnega trga — 22.00 Iščemo prominentnega pisatelja — 22.15 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 12.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Biotehnika — 10.00 Angleščina — 10.30 Takšen neotesanec — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Zgodbe o igračkah — 17.30 Lov na luno — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živali pod vročim soncem — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.05 Rumpole, odvetnik za kazniva dejanja — 21.55 šport.

TOREK, 18. 12.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina za začetnike — 10.00 Snov in prostor — 10.30 Polkovnik Redl — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Fay — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 V središču — 21.00 Neredni spomini Elisabeth Bergner — 21.50 Videoteka.

SREDA, 19. 12.: 9.00 Oddaja z miško — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Avstrijska jezera in njihov gospodarski pomen — 10.30 Rosie — 17.00 Lev Johannes — 17.25 Rdeči avtobus — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pustolavščine na Rdečem morju — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Luis Trenker: „Moje gore, moji filmi“ — 21.50 ORF potovalna igra — 22.00 Zell am See: Smuk za ženske.

ČETRTEK, 20. 12.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Francoščina za začetnike — 10.00 Obraz stoletij — 10.30 Ko so cveteli mandljevci — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Otroški cirkus Santelli — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Buddenbrook — 21.15 O umetnikih in njihovih strankah — 22.00 Videoteka.

BOŽIČNI BAZAR

v otroškem vrtcu „Naš otrok“ v Celovcu, Mohorjeva hiša, 10.-Oktober-Straße 25 v soboto 15. decembra 1979 od 10. do 16. ure. Naprodaj bodo igrače in božični okraski, ki so jih izdelali otroci in starši.

Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB vabi v petek 14. decembra 1979 na

BOŽIČNICO

s pričetkom ob 19. uri v gostilni „Plöschenberg“ na Plešivcu pri oz. nad Kotmaro vasjo.

Prisrčno vabljeni!

VABILO

Ob izidu trojezične zbirke poezij in grafik „KRAS“ Srečka Koso-vela in Lojzeta Spacala bo

predstavitveno srečanje

na katerem bodo poleg predstavnikov obeh založb in slikarja Lojzeta Spacala prisotni še prevajalci Kosovelove poezije v nemščino in italijanščino Helmut Scharf in Andrej Kokot ter Luciano Morandini in Marino Verlovec, avtor spremnega eseja Ciril Zlobec, likovni opremljevalec Klavdij Palčič in urednik zbirke Marko Kra-voš.

KRAS kot vir Spacalovega umetniškega doživljanja pa bo predstavil tudi Sergio Sergas

s prelivajočimi se diaprojekcijami

Predstavitve bo v sredo 19. decembra 1979 ob 18.00 uri v dvorani „Aula slovenica“ v Celovcu, Paulitschgasse 5—7.

Prisrčno vabljeni!

Založniška in tiskarska družba Drava Celovec — Borovlje

Založništvo tržiškega tiska Trst

Slovenska prosvetna zveza Celovec

ŠPORTNI VESTNIK

Smučanje: Zadnji teden se je spet začela borba za svetovni pokal. Medtem ko je Avstrijec Wirsberger bil na poti k zmagi v smuku, so se jugoslovanski reprezentantje odločili za „nogomet“ v snegu. To pa z vso previdnostjo, da se ne bi poškodovali. Naslednjega dne je prišlo do sijajnega uspeha jugoslovanske ekipe v veleslalomu. Najmanj tako čudovita kot je bila ponovna zmaga Stenmarka, je bila tudi demonstracija jugoslovanskega moštva, ki šteje sedaj med najboljše ekipe v veleslalomu sploh. Na drugo mesto za Stenmarkom se je kvalificiral Bojan Križaj, četrto in peto mesto pa sta zasedla Boris Strel in Jože Kuralt. Omembe vredno pa je tudi deveto mesto v drugem tekmovanju Josipa Franka.

Tri dni pozneje, v torek 11. decembra pa je Bojan Križaj ponovno pokazal svoje zmogljivosti s tem, da je za Stenmarkom zasedel drugo mesto v slalomu. Tretje in četrto mesto sta zasedla Frommelt (Liechtenstein) ter Bernardi (Italija), ki je imel od-

ličen drugi tek. S 40 točkami zaseda Križaj trenutno 2. mesto v boju za svetovni pokal pri moških. Prvi pa je kdo drugi kot Ingemar Stenmark.

Nogomet: Za Italijo, Anglijo, Nizozemsko, Češkoslovaško in Grčijo so se kvalificirali tudi Španci za evropski prvenstveni turnir 1980 v Italiji. Na Cipru so premagali tamkajšnje moštvo s 3:1 (2:0). Toda pri tej zmagi niso pokazali večje zmogljivosti, kljub temu pa so s to zmago izpodrinili jugoslovansko reprezentanco na drugo mesto, ki pa se s to uvrstitvijo ne more udeležiti turnirja.

Slovensko kulturno društvo Globasnica in Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ Šteben vabita na

LESIČJAKOVO PROSLAVO

ki bo v nedeljo 16. decembra 1979 ob 14.30 uri pri Šoštarju v Globasnici.

Nastopajo: mešani zbor „Peca“ iz Globasnice, moški zbor „F. L. Lesičjak“ iz Štebena pod vodstvom Janeza Petjaka in recitatorji.

Prisrčno vabljeni!

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi na

skioptično predavanje
V HRIBIH SE DELA DAN

v petek 14. decembra 1979 s pričetkom ob 19. uri v gostilni Pri kosi/Sensenwirt na Ravnah pri Rožku.

Predavatelj: Franci Kropivnik

Prisrčno vabljeni!

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 32 5 50 - Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

VABILO na

5. NOVOLETNI MEDNARODNI NAMIZNOTENIŠKI TURNIR

ki ga prireja dne 6. januarja 1980 športno društvo v Selah pod pokroviteljstvom Slovenske športne zveze v Celovcu

V Selah se bo v nedeljo 6. januarja 1980 tekmovalo v 3 skupinah:

V skupini A tekmujejo moški igralci iz inozemstva in igralci, ki tekmujejo v koroškem prvenstvu.

V skupini B tekmujejo moški igralci, ki ne tekmujejo na koroškem prvenstvu, in šolarji (brez inozemske udeležbe).

V skupini C nastopajo dekleta (tudi inozemska udeležba).

Otvoritev Novoletnega namiznoteniškega turnirja bo v nedeljo, dne 6. januarja 1980 ob 11.00 uri v farni dvorani v Selah.

Prijave se pošljejo do 4. januarja 1980 z oznako A, B ali C na naslov: Mirko Oraže, Sele-cerkev 7, A-9170 Borovlje/Ferlach Izžrebanje tekmovalcev bo 5. 1. 1980 ob 20.00 uri v farni dvorani v Selah.

Vodstvo turnirja: Mirko Oraže

Glavni sodnik: funkcionar ŠD Sele

Prijavnina: za A in C skupino S 25.—

za B skupino S 20.—

Igra se po izločilnem sistemu (pravilnik avstrijske namiznoteniške zveze)

Nagajevanje sledi po finalnih tekmah.

Pripravljene so lepe nagrade.

Tekmovalci tekmujejo na lastno odgovornost.

ŠD Sele

Slovenska športna zveza

ZAHVALA

Ob priliki izgube mojega dragega brata

Antona Grila

mi je bilo od številnih strani izkazanega mnogo iskrenega sočutja. Zahvaljujem se za vse te izraze sožalja, za vso rajnemu bratu za časa bolezni izkazano zdravniško pomoč, kakor tudi tistim, ki so mi pomagali pri bolniški oskrbi pokojnega.

Zahvaljujem se č. duhovščini z gospodom župnikom dr. Ostravskym na čelu, posebno pa še č. gospodu dekanu Srienču za pogrebni nagovor.

Moja končna zahvala velja vsem obiskovalcem rajnega brata in tistim, ki so ga pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala še darovalcem vencev, šopkov in duhovnega cvetja, nadalje cerkvenemu pevskemu zboru, takisto moškemu zboru „Trta“ in vsem, ki so se pokojnega spomnili v molitvi.

Plaznica, dne 25. novembra 1979

ADELA, sestra